

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

CONTROLUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR *)

I.

Controlul învățământului în general

1. *Importanța controlului și necesitatea intensificării lui la graniță. 2. Cum s'a recrutat personalul de control. 3. Recrutarea și selecția de astăzi. 4. Calitățile unui organ de control. 5. Criteriile de observat în verificarea muncii învățătorului.*

1. Problema controlului în învățământ este și va rămâne de o perpetuă actualitate. Nevoile sociale și economice ale zilei de astăzi așează școala pe domeniul celor mai importanți factori puși în serviciul redresării moralei întregale a națiunii, prin schimbarea radicală a fizionomiei sale, alterată în ultimul timp de o crudă și nemiloasă influență, exercitată de o civilizație falsă. Nu ne trece pe sub ochi o singură publicație serioasă — reviste periodice ori cotidiene — în care să nu pledeze într'o formă sau alta pentru culturalizarea vieții rurale, ca o imperioasă necesitate a conservării noastre etnice și morale. Firește că întreagă aceasta așa zisă „ofensivă culturală” imbrățișată cu un semnificativ lux de elan de către elementele de conducere spirituală, prin discursuri impecabile și articole detirambice, măestrite, se concentrează asupra obiectivului principal, al învățământului. Lui îi revine rolul cel mai important și mai ingrat, de-a traduce în fapte tot felul de sugestii venite de sus. Unui întreg program cultural trebuie să-i dea viață, punându-l în practică prin școală și în afară de școală, în societate.

Școala poporului devenind astfel centrul cel mai

*) Din conferința rostită la adunarea personalului de control din reg. Oradea.

important al preocupărilor în viața socială și națională, rezultă din firea lucrului ca personalului didactic să-i stea la dispoziție toate mijloacele spirituale și materiale, pentru a putea răspunde cu succes complexului întreg de îndatoriri ce-l copleșesc și să poată duce la bun sfârșit răspunderea ce-i apasă umerii.

Ar trebui să analizăm învățământul nostru primar pe toate fețele pentru a-i vedea în întregime lacunele și a cunoaște condițiile — de multeori extrem de dificile — în care e chemat învățătorul să-și desăvârșească misiunea sa. Presupun însă că în mare parte le cunoaștem, fie din experiență proprie, fie din a altora, căci întreaga noastră activitate nu e altceva decât o continuă străduință pentru ameliorarea inconvenientelor puse în calea învățământului.

Totuși, va trebui să sintetizăm măcar condițiile principale de activitate ale învățământului. Ele sunt în funcție, foarte mult, de mediul în care se află școala, de situația economică și socială a locuitorilor, de tradiția culturală, de localul școlii și materialul didactic și mai ales de sufletul învățătorului, care va trebui să năzuiască tot mereu spre ascensiune și progres. Numai cât acest suflet ideal se găsește prea rareori. În cele mai multe cazuri învățământul este lăsat pe mâini stângace și suflete înconștiente, cari nu caută să-și lărgească cultura — și de altfel insuficientă — primită în cei 6—7 ani de școală normală.

Se împune, deci, în mod imperios, necesitatea unei mâini îndrumătoare și a unui suflet larg și înțelegător, pentru a lumina calea învățătorului și a-i îndrepta pașii către realizările reclamate de evoluția națiunii, pentru că apoi să-i verifice drept și imparțial activitatea. Cam la aceasta se rezumă, cred eu, rolul corpului de conducere și control.

Zic de conducere și control, pentru că rolul acestei corp nu trebuie să se mărginească exclusiv la control și rolul de polițai, așa după cum îl concepe majoritatea, ci esența rezidă chiar în conducere.

Importanța indiscutabilă a personalului de supraveghere și îndrumare în organismul învățământului, prin nimic nu se dovedește mai mult decât prin faptul că această problemă constituie un permanent subiect de discuție la toate întrunirile profesionale, rămânând totuși nesoluționat, în mod definitiv și satisfăcător, pentru aspirațiunile corpului didactic.

O dovadă în plus că, în formațiunea sa actuală, corpul de control nu s'a încadrat încă în mod complet în ritmul datoriei și în sufletul învățătorului, care să-l privească cu cuvenitul respect de jos în sus. Acest corp, de multe ori, nu poartă pecetea unei selecții nediscutată și a unei autorități pline de prestigiu în fața semenilor săi și a societății.

De aceea nu putem să nu reamintim în câteva cuvinte sumare modul de selecționare și recrutare a personalului de control în regiunea unde ne este dat să activăm.

2. Factorii răspunzători ai Ardealului după Unire, pătrunși de importanța covârșitoare a corpului de îndrumare și control în învățământul poporului și apreciind autoritatea de prestigiu a foștilor inspectori și subinspectori școlari județeni, a chemat în aceste funcțiuni elementele cele mai proeminente ale învățământului primar și a vieții publice, după o muncă verificată de opinia publică, împrumutându-le nomenclatura nepotrivită funcției lor, de revizori și subrevizori. Aceasta pleiadă de oameni înfrățiți într'un mănunchiu al datoriei, bazați pe o conștiință netăgăduită, au știut să menție autoritatea de prestigiu al personalului de control, au canalizat forțele didactice în alvia școlii naționale, au pus bază organizării și consolidării dictate de interesele neamului întregit. Au străbătut una din acele răspântii istorice, când pe ruinele unei clădiri prăbușite trebuia așezată o temelie nouă, într'un cuvânt „au construit puntea de trecere dela lumea veche la lumea nouă, dela școala veche la școala nouă” cum spunea vrednicul bărbat de școală Dl. Gheorghe Tulbure inspector gen. școlar (Șc. N. 1934 pag. 143).

Școalei desorganizată de război și revoluție i-au dat o nouă viață, întemeiată pe o administrație sănătoasă. Punând la baza acțiunii lor cinstea, tenacitatea și mult entuziasm sufletesc, au răspuns tuturor problemelor de refacere și au încadrat școala — într'un timp relativ scurt — în noul ritm reclamat de noile împrejurări de viață ale poporului nostru.

Acești oameni, cari au pus învățământul pe baze noi și s'au identificat întru toate cu el, și astăzi — după 16 ani — fac podoabă învățământului public. Am putea spune: ei formează și astăzi scheletul corpului de îndrumare și de control în învățământ.

Eforturile de naționalizarea învățământului aduse de către personalul de conducere în primii ani după Unire, vor rămâne cele mai strălucite pagini în anele culturale, pe care scrutătorul de mâine a istoriei învățământului național le va scrie cu litere de aur. Mai ales dacă vom lua în considerare situația învățământului imediat după Unire.

Câteva fragmente din raportul despre primele inspecții la școlile de stat din Transilvania-Românească în Martie—Aprilie 1920 de dl. profesor universitar Dr. Onisifor Ghișu, fostul secretar general al Resortului Instrucțiuni din Consiliul Dirigent al Ardealului, primul organizator și animator al învățământului nostru din Transilvania, ne prezintă o icoană fidelă a situației din acele timpuri. Citez din raportul amintit părți privitoare la învățământul primar din regiunea noastră. (Satul și Școala anul IV).

„*La Oradea Mare* chestiunea școlară este foarte complicată. Influența ungurească în trecut a fost foarte puternică și se menține încă”.

„Toți copiii români vor umbla exclusiv în școli românești”.

„Se vor organiza serbări în școlile primare, pentru părinții copiilor, în scopul de a se familiariza cu viața și limba românească. O parte a învățătorilor să fie transferați în teritorii curat românești, pentru a învăța limba. Locurile lor să fie completate cu Români din Vechiul Regat”.

„*La Șomcuta-Mare* am vizitat școala primară de stat, cu patru învățători. Directorul provizor, Nistor Dragoș, lipsea: era dus la Carei-Mari să schimbe Lei. Învățământul e la un nivel scăzut. Lunia nu se țin lecții. Orarele prevăd câte două ore consecutive de lecții din una și aceeași materie. Sâmbătă elevii au numai Religie dela 8—10. Învățătorii au, astfel 3 zile libere: Sâmbătă, Duminică și Luni. Un scandal pedagogic. Învățătorii se vede că nu prea stau de treabă, căci răspunsurile elevilor erau slăbuțe, etc.“.

„*La Baia-Mare* învățământul primar pentru Români e relativ bunșor“.

„*La Satu-Mare* maghiarizarea a făcut în trecut progrese uimitoare. În clasele românești ale școalelor primare majoritatea copiilor români nu știu românește. Învățătorii vorbesc și ei prost și nu întrebuițează o metodă bună“... o mare parte a lor vor trebui transferați și înlocuiți cu înstitutori din Vechiul Regat. Toți se plâng de scumpețea vieții și amenință că vor fi nevoiți să părăsească cariera dascălească dacă nu li se va îmbunătății situația“.

„*La Sighetul-Marmației*. Fiind în săptămâna Paștilor școlile primare nu funcționau. I-am chemat pe învățători și am discutat cu ei situația școlară și le-am dat îndrumările necesare. Vorbesc foarte slab românește. Trebuesc detașați pe 1—2 ani în Vechiul Regat și înlocuiți cu alții de acolo, măcar 50%“.

„Pentru concluzii în județele dela frontieră Statul va avea să ducă o politică școlară foarte bine chibzuită și energică. O mare parte a învățătorilor trebuesc transferați în teritorii cu cultură românească și înlocuiți cu cei din Vechiul Regat“.

Constatăriile Dlui Ghibu de acum 15 ani erau foarte semnificative pentru aceasta regiune. Munca școalei naționale de un deceniu și jumătate a ameliorat stările de lucruri de atunci. Mă întreb însă și astăzi cu oacrecare nedumerire. Nu cumva suntem constrânși să facem și acum pe alocurea constatări asemănătoare celor amintite sau chiar mai grave?

Legea școlară din 1924 a atras mulți învățători

din Vechiul Regat în regiunea noastră de frontieră prin avantajile materiale acordate. Nu discutăm aici dispoziția legii cu privire la zona culturală căci eventual am ajunge la alte concluzii. Un lucru însă trebuie reținut. Granița are nevoie de luptători încercați, de învățători personalități creiatoare, iar nu de recruți. Granița trebuie împânzită — fără discuție — cu cele mai alese valori, selecționate după anumite criterii. Acestora li se va acorda apoi un plus de retribuție, indiferent de proveniența lor.

3. Dar să revenim la problema noastră.

Pentru identificarea actualului personal de control ne-am putea formula câteva întrebări. Cum a evoluat după Unire? Care sunt roadele primelor însemnări în ogorul școlii naționale? În ce măsură e pătruns astăzi de simțul datoriei și de curajul răspunderii? Cum a sporit spiritul de organizare și de disciplină? S'a observat o linie de continuitate a tradiției școlare înviorată după Unire prin o înțeleaptă conducere — de sus până jos — plină de un suprem idealism și de un entuziasm fanatic? Cum a păstrat ideea de autoritate? Și câte alte întrebări nu ne copleșesc.

Răspunsul îl putem da unul fiecare în conștiința noastră. Personalul de control e astăzi, în marea lui compoziție, creatura politicianismului și învățământul primar o scenă de experimentare a tuturor capriciilor politice. Orice sfortări și oricâtă bunăvoință chiar și din partea actualului Ministru al școlii pentru scoaterea politiceii din școală, sunt încercări zădarnice în fața cluburilor politice. Acestea înmulțesc sau scad posturile de control după cum le solicită partizanii politici. Creiază posturi pentru oameni și nu pregătesc oameni pentru posturi. Vorba lui Toni. „Astăzi sunt județe cari au nu mai puțin de 20 organe de control (inspectori, revizori și subrevizori) și mă îndoiesc dacă la Minister se mai poate ține evidență de mișcarea lor“.

Cluburile le fixează și atribuțiile sau mai precis îi despoaie de toate atribuțiile legale. Revizorii jude-

țeni au ajuns pur și simplu, ușoare unelte de joc în mâinile prefectilor cari se amestecă și'n cele mai mici lucruri de gospodărie interioară și revizorul „membrul disciplinat” al partidului nu poate și nu vrea să reacționeze. (Toată cinstea pușinelor excepții!).

Eu cred că membrii corpului didactic cari intră în control prin ușile politicei, aduc cel mai mare rău posibil învățământului, chiar și atunci când acestea sunt valori didactice de cea mai bună calitate. Ei nu mai pot fi îndrumătorii și controlorii imparțiali și nu mai pot face ceea ce le cere conștiința lor de dascăl și coleg „ci ceea ce îi cer cei ce l-au onorat cu aceasta nobilă sarcină”. De câte ori nu trebuie să dea calificative bune celor slabi și calificative mai scăzute celor buni așa după cum le indică husola partidului. Astfel s'a destrămat și banalizat întreg controlul și s'a depreciat comlect ideea de autoritate ajungând la starea lamentabilă de astăzi.

Și mă miră mult cum de învățătorii înjugați la ruda politicianismului cer un post în control cu multe umiliri, când postul din control este un post de sacrificiu. Veșnic pe drumuri, cu leafa cheltuită pentru împlinirea datoriei și diurne neplătite, chiar din pricina inflației — prin politică — a personalului din control. Cine face politică o face pentru răsplată materială, ori un post care-ți cere numai muncă și sacrificiu, nu se poate califica ca o răsplată. Să-ți părăsești gospodăria și să-ți lași școala pe mâna unor elemente neexperimentate, este deadreptul un act de ușurință față de tine și familie, dacă nu chiar o crimă. Mai ales că acest post cerșit și obținut prin politică nu-ți asigură nici o perspectivă de stabilitate pentru ca sacrificiul tău material să contribuie cu ceva la promovarea cauzei învățământului. Și atunci întreab pe acești colegi, ce-i determină să joace un joc drasctic, care a întunecat entuaziasmul personalului de control de după unire și a rupt firul sănătos de organizarea și consolidarea învățământului și în sus și în jos? Pentruce nu lasă loc unei recrutări și selecții normale și sănătoase a personalului de control,

așa după cum cere importanța netăgăduită a înștițuției care stă la baza vieții publice și spiritul de echitate a corpului didactic, care trebuie îndrumat și controlat.

4. Nici nu e nevoie să mai inzislăm asupra calității unui organ de control. Pentru punerea lui în adevărată lumină se reclamă un studiu special. În mijlocul unei fierberii continue a științei pedagogice teoretice și practice, care trebuie adaptată nevoilor de viață și aspirațiilor sociale ale poporului nostru, organul de control trebuie să știe potrivit — între orice împrejurări — cele mai bune metode și să știe îndica fără greș cea mai scurtă cale de ieșire din orice impas s'ar găsi școala sau învățătorul.

„Școala activă“, „Individualizarea învățământului“, „Fișa pedagogică“ etc. reclamă pe lângă un corp didactic bine pregătit și *organe de control cel puțin*, tot atât de bine pregătite (T. Mariș—Școala Vremii No. 4—1935).

Cu alte cuvinte, organul de control va trebui să știe ce și cum să controleze. Să fie stăpân absolut pe cantitatea și calitatea tuturor chestiunilor pentru a putea verifica în merit munca învățătorului.

5. Din toate aceste rezultă că inspecția organului de control nu se poate mărgini la încheierea unui proces-verbal cu constatări de ansamblu și o apreciere lapidară cu un calificativ aruncat la întâmplare, de cele mai multe ori după simpatii, un proces-verbal care va rămâne literă moartă în condica de inspecție. Inspecția școlară va influența asupra sufletului ca un viu stimulent și o înviorare în activitatea corpului didactic. Organul de control trebuie să răspândească lumină și încurajare la școlile pe unde trece.

(Va urma)

Inspector școlar,
D. Mărgineanu.

UN DOCUMENT DIN VREMURI APUSE

La 1 August a. c. împlinindu-se 100 ani dela nașterea marelui român și neînfricat luptător pentru deșteptarea și desrobirea Românilor ardeleni, Gheorghe Pop de Băsești, «Badea Gheorghe», cum i se zicea îndeobște, mulțime mare de norod a peregrinat la mormântul dela Băsești.

Sălajul se mândrește cu Gheorghe Pop de Băsești nu numai pentru că a fost fiul lui, dar și pentru altceva. In cele mai grele lupte Gheorghe Pop de Băsești a avut la spate unirea indestructibilă a Românilor sălăjeni. Din acte, cari mărturisesc despre aceasta, dau azi publicității unul.

Când Gheorghe Pop de Băsești, în urma procesului «Memorandului», împreună cu ceilalți martiri ai cauzei românești, se afla în groaznica temniță din Vaț, Românii sălăjeni însărcinează pe vicarul Silvaniei, Alimpiu Barboloviciu, să-i transmită — de «anul nou», — «cuvinte de laudă, de îmbărbătare și de felicitare».

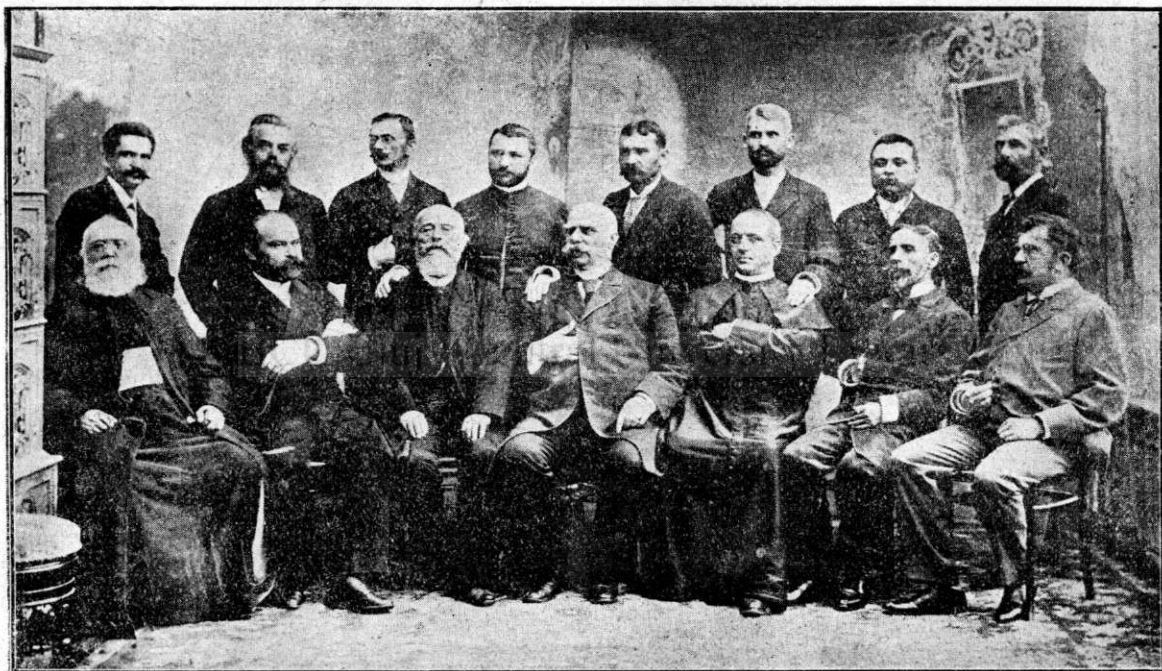
Iată răspunsul lui Gheorghe Pop de Băsești și-al celorlalți frați de suferință către sălăjeni și vicarul lor :

«Reverendissime Domnule vicariu foraneu!

Iubiți Frați!

Ne-ați făcut atențiunea prea măgulitoare de a ne adresa de «Anul nou» în numele poporului român din Sylvania, cuvinte de laudă, de îmbărbătare și de felicitare: de laudă, zicând, că în luptă grea am stat credincioși în jurul steagului, pre care ni l'a încredințat poporul român și pe care e scris: religiunea noastră strămoșească, limbă și naționalitate și drepturi omenești și cetățenești; de încurajare, aretându-ne neclătită credință a D-voastre a tuturor, că învingerea în cele din urmă a cauzei noastre și drepte și sfinte are să fie; de felicitare, urându-ne zile mai fericite, în cari și noi se vedem rodul muncii și jertfelor aduse din dragă inimă pentru acea cauză.

Felicitările le-am primit cu adânc simțită mulțămă, pentru că suntem convinși, că au eșit din duioase inimi românești;

Osândiții pentru Memorandul Românilor din Ardeal (28 Mai 1892—25 Mai 1894)

Rândul de sus, dela stânga spre dreapta Dionisiu Roman, Patriciu Barbu, dr. D. P. Barcianu, Gerasim Domide, dr. Teodor Mihali, dr. Aureliu Suciuc, Mihai Veliciu, Rubin Pațița.

Rândul de jos, dela stânga spre dreapta: Nicolae Cristea, Iuliu Coroianu, George Pop de Băsești, dr. Ioan Rațiu, dr. Vasile Lucaciu, Dimiric Comșa, Septimiu Albani.

încuragiările ne sunt de deosebit preț, nu pentru că am fi slăbit în luptă pentru apărarea steagului, ci pentru că ele ne arată, că inteligență și popor, toți fiii neamului românesc, stau în rară armonie la spatele nostru, că toți sunt gata să ne susțină și să aducă jertfe pentru cauza comună, și astfel ne dau cea mai puternică garanță, că aspirațiunile nobile ale poporului nostru încununată de succes au să fie; iar laudele permiteți-ne a le deriva acolo, unde se cuvine: la națiunea noastră iubită, care în sclăvie de secol, și politică și socială și bisericească, nu și-a pierdut încrederea în D-zeul îndurărilor, în forțele și aptitudinile proprii, ci cu frunte redicală pășește cu conștiința valorii sale și cu încredere spre ținta măreață, sfântă și generoasă de a-și redobândi locul de onoare, ce l-au avut odinioară străbunii noștrii în concertul popoarelor, de a deveni campioni adevărați ai civilizațiunii în orientul Europei și a fi ocrotitorii altora în această cale.

Firmi în credința, că isbânda nu poate se întârzie, Vă urăm tuturora viață îndelungată cu fericire; ca împreună să ne putem bucura de viitorul mai fericit și mai blând al scumpei noastre națiuni, viitor, pre care deopotrivă'l oftăm.

Ai D-Voastre

Vaș în 28 I. 1895.

cu frățească iubire:
George Pop de Băsești
N. Cristea
Mih. Veliciu
Aurel Suciu
Dr. Teodor Mihali
Dr. D. P. Barceanu
Dem. Comșa
Dionisiu Roman
Rubin Pațiția
Gerasim Domide».

Toate semnăturile manu propria.

Din arhiva istorică a lui:
Ioan Ardeleanu sen.

Către toți cititorii revistei «Școala Noastră»

Prin soria de articole publicate de subsemnatul în această revistă, succesiv, în numerele dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie a. c., cu privire la asociația națională „Confrăția Română”, cititorii au avut ocazia să cunoască, în linii generale, scopurile, ideologia și modul de organizare al acestei asociații.

Am arătat anume, că „Confrăția Română” îmbrățișează toate problemele sociale în cadrul național; că ea își propune să facă în mod sistematic și pozitiv, operă culturală, sanitară și economică, fără a se amesteca în luptele politice.

Ar fi de prisos să repet, fie și în rezumat, cele scrise în acele articole, mai ales că ciclul întreg a apărut într'o broșură cu același titlu și articolele, având ca subtitlu: „Ideologia asociației naționale „Confrăția Română”. De aceea mă mărginesc a aduce acum numai câteva date noi.

1. „Confrăția Română” nu este o simplă idee aruncată la întâmplare, nici o organizație imaginară, nici un mit al unui fanatic sau al mai multor fanatici, cari trăiesc în stratosfera idealurilor naționale utopice și efemere. Nu. „Confrăția Română” este o organizație cu trup și suflet, care, deși nu s'a împlinit încă anul dela înființarea ei, numără totuși sute de membrii activi, înscriși în toată regula și hotărâți să muncească energie și cu abnegație pentru înfăptuirea idealurilor naționale arătate în broșura amintită.

Rămâne numai ca această asociație să-și găsească un sediu al ei propriu, în capitala țării și să-și publice actul constitutiv și statutele, după ce acestea vor fi primit cuvenita aprobare a autorităților judecătorești.

2. Cu toată obârșia modestă a acestei asociații, căci inițiatorii ei nu sunt mari demnitari în țară și nici chiaburi cu pungi grase, totuși, ca s'a impus atenției autorităților de stat, cari i-au acordat dela început sprijinul lor moral. Ba, instituții cum sunt: Casa Școalelor, Ministerul Agriculturii și Oficiul Național al Cooperației, au acordat „Confrăției Române” mai multe colecții de cărți culturale și de propagandă economică.

Din acest material cultural am rezervat pentru județul Sălaj, deocamdată, zece colecții de cărți selecționate, cuprinzând fiecare mai multe zeci de volume de literatură, istorie, filosofie și pedagogie, din cei mai de seamă scriitori români și streini.

Cu aceste colecții, dintre cari opt se află la on. Revizorat școlar din Zălau, vom înființa, în numele asociației, *biblioteci regionale*, cari să fie mai ales la dispoziția intelectualilor dela sate, spre a le da putință să-și reîmprospăteze și să-și sporească cunoștințele și cultura profesională.

Aceasta, pentrucă este lucru știut că, în împrejurările foarte grele de astăzi, unui intelectual dela sate îi este aproape cu neputință să-și formeze o bibliotecă personală, fie ea cât de modestă. Dacă se mai ține seamă și de scumpetea grozavă a cărților, atunci nu se poate ca să nu se recunoască însemnătatea și folosul incalculabil al acestor biblioteci regionale. Ele vor fi spornice neconținut cu cărțile cele mai necesare și cu revistele ce se vor crede de cuviință.

Conducerea și răspunderea pentru aceste biblioteci vor sta în sarcina unor *comitete de cinci membrii*, desemnați de organele „Confrăției Române”. Ele vor funcționa pe baza unor regulamente speciale, întocmite de aceste comitete și aprobate de Comitetul Central Executiv al asociației.

Cercetând harta județului Sălaj, am ajuns la constatarea că în acest județ ar fi nevoie cam de douăzeci biblioteci regionale. Impărțite pe plase și ținând seamă că ele trebuie să fie instalate în comunele, cari prin situația și caracterul lor, formează puncte de atracție și de schimburi comerciale, ne-am fixat la următoarea distribuție a acestor viitoare biblioteci:

1. Plasa Buciumi: a) com. Buciumi, b) Treznea,
2. „ Carei: a) Tiream, b) Moftinul Mic,
3. „ Cehul-Silv.: a) Cehul-Silv., b) Ulmeni, c) Ariniș.
4. „ Crasna: a) Crasna, b) Bănișor,
5. „ Jibou: a) Jibou, b) Someșodorheiu, c) Tihău sau Surduc,
6. „ Șimleu: a) Șimleu, b) Măeriște, c) Ip sau Zăuan.
7. „ Supurul de Jos: a) Supurul de Jos, b) Hodod, c) Acăș,
8. „ Tășnad: a) Tășnad, b) Santău,
9. „ Valea lui Mihai: a) Valea lui Mihai, b) Andrid,
10. „ Zălau: a) Zălau, b) Bocșa.

Această împărțire nu este însă definitivă. Ea va putea suferi modificări de circumstanță, după cum se va crede mai nimerit, cu privire la sediile acestor biblioteci regionale.

Deocamdată vom căuta să înființăm în județ câte o bibliotecă pe plasă, de preferință acolo unde nu există în prezent asemenea biblioteci.

De aceea sunt rugați toți colegii învățători să mediteze serios și cu stăruință asupra acestor chestiuni, punându-se în legătură unii cu alții, precum și cu ceilalți intelectuali români dela sate, pentru a discuta asupra posibilităților de instalare, întreținere și întrebuințare ale acestor biblioteci.

Se va putea ajunge, prin bunăvoință, spirit de solidaritate și cu foarte puține cheltueli, la realizări culturale dintre cele mai frumoase și mai folositoare.

Să nu se uite că, în decursul acestei vacanțe vor lua ființă astfel de biblioteci în opt județe din întreaga țară și că materialul cultural primit de asociație se acordă în mod gratuit. Se vor restitui numai cheltuelile de transport și de instalare, cari vor fi cât se poate de neînsemnate.

De aceea, fie cu ocazia ședințelor cercurilor culturale, fie cu ocazia altor întâlniri colegiale și prietenești, se va putea ajunge la înțelegerea necesară și la hotăriri tomelnice în scopul acesta.

Tot cu privire la „Confrăția Română“, acei ce doresc a se înscrie ca membri, sunt rugați a comunica aceasta, fie la adresa direcțiunii școlii primare de stat din comuna Someșulcaac (Sălaj), fie la adresa subsemnatului în București VI, Str. Filaret 27, spre a li se trimitte formularele și instrucțiunile necesare.

Condițiunile de admitere sunt: optantul să fie Român de religie creștină; să nu fie sub rigorile vreunei pedepse judiciare pentru delicta infamante; să subserie, pe lângă taxa de înscriere care este de zece lei, o contribuție anuală, a cărei sumă o stabilește fiecare după voință, pe care să o achite regulat și în sfârșit, să desfășoare o activitate cât mai rodnică, în numele „Confrăției Române“.

Pentru a termina cu acest apel, țin să mai adaug, că pe lângă folosul personal practic ce vor aduce bibliotecile regionale intelectualilor dela sate, ele vor servi și ca focare de uniune spirituală și de afirmare românească în ținuturile și localitățile unde, datorită vitregiei unui trecut apropiat, streinii sunt încă

atotputernici din punct de vedere cultural și economic, față de neamul nostru și față de noi cei aruncați de soartă și de datorie în sărăcăcioasele și necunoscutele sate românești, ca să le ridicăm din întunecare și mizerie.

Județul Sălaj, prin faptul că se află așezat pe cea mai amenințată frontieră a scumpei noastre țări, trebuie să fie un dig spiritual românesc indestructibil, — în fața puvoaiului turanic dela Tisa.

Deocamdată vom face numai operă culturală, dar cât mai curând vom asalta voinicește și problemele economiei naționale și ale sănătății poporului, pe plaiurile acestea.

„Confrăția Română“, care s'a născut pe valea Sălajului, voește să-i aibă pe toți Românii sălăjeni în rândurile sale.

Oarța de Jos, 26 August 1935.

Mihail Robu.

DIN TRECTUL SĂLAJULUI

ISTORIA INVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC DIN SĂLAJ

VI.

În urma dispozițiilor acestui sinod s'au înființat în Sălaj pretutindeni școli. Cu mici modificări, impuse prin ordinațiunile guvernului și apoi prin ordinele Episcopiei de Gherla, conducerea școlilor sălăjene până la 1868, a avut la bază dispozițiunile acestui sinod.

Întreținerea materială. — Întreținerea materială a școlilor, precum și plata personalului didactic, a căzut în sarcina comunităților. Localurile școlare cu una sală de învățământ și două camere pentru învățător — rari cele cu mai multe camere pentru locuința învățătorului, — s'au ridicat în apropierea bisericilor, din lemn; iar în comitatul Crasna, unde administrația era în mâini românești, s'au ridicat și localuri școlare din piatră.

Sălile de învățământ, atât în ce privește mobilierul, cât și materialul didactic, majoritatea erau sărăcăcios dotate.

Fondurile prevăzute la p. 2 și 3 din protocolul sinodului

vicarialicesc, s'au strâns de autoritățile politice comunale, sub controlul autorităților bisericești locale și al inspectorului mirean din loc. După înființarea episcopiei de Gherla și după numirea întâiului ei arhiepiscop, sălăjanul Ioan Alexi din Mălădia, s'a regulat raportul dintre școli și autoritățile confessionale; căzând în competența organelor bisericești, adecă a parohilor ca directori locali, a protopopilor ca inspectori peste școlile naționale din districtul lor și a ordinariatului ca autoritate diecezană, afacerile interne școlare, ca disciplina, instrucția și un control nemijlocit cu privire la întreținerea materială a școlilor.

Atât episcopul Ioan Alexi, cât și urmașul său, Ioan Vancea, cari au păstorit în această epocă, au purtat o grijă deosebită școlilor.

«Ridicați școli pentru învățarea pruncilor voștrii, che lauda poporului sunt școlile! că dacă creștere bună dați pruncilor, averile cele mai multe ați lăsat lor», scrie poporului credincios, în circulara sa No. 2784 din 10 Decembrie 1859, episcopul Ioan Alexi.

Episcopul Ioan Vancea (1865—1868) pentru îndreptarea mai multor stări din învățământ, prin circulara sa No. 881 din 20 Martie 1866, dispune, în ce privește starea materială: Salele de învățământ să aibă: «1° o masă și un scaun pentru docinte; 2° scaune câte vor fi de lipsă pentru pruncii școlari, destul de late și așa de înalte, ca să poată școlarii scrie pe ele; 3° tablă neagră liniată pe o față; 4° un almariu cu ușă și încuietoare, în care să se poată ținea cărțile și alte aparate ale școalei; 5° odaia școalei să fie padimentată». Mai departe se dispune ca localurile școlare să fie așezate în mijlocul satului, iar cele necorespunzătoare să se dărâme și să se ridice altele «după un plan regulat, carele mai întâiu să se aprobe de acest Guberniu diecezan, în senzul §§-lor 3 din Instrucțiunea *) din anul 1863 pentru protopopi și 1 din aceea pentru comune».

Pentru a ne putea forma o idee mai clară despre starea materială a școlilor din această epocă, reproduc aci câteva extrase din dările de seamă a preoților și protopopilor depe vremuri.

*) Instrucțiune pentru protopopi, preoți, docenți comune, No. 666-1863 a diecezei Gherla, cu privire la relațiunea lor și școlile naționale.

1. Inventarul școlii din Badon :

«Despre Edificiale Scolaria din Comuna Badonu și despre averea Scolii pe anul 1866—30 Iuliu.

1° Edificiu școlariu e de 6 org. lungu și 2 largu cu două odăi, în una locue Cantorul cu Familia sa, iară una se foloseste de Scola, forte mică. Claditu din lemn la anii 1824, coperitu cu palie, alte edificate cese află în jurul Scolii se tenu de Cantoru.

2° Are scola 4 Scaune lungi reu parate pe cari sedu prunci, -- una masă și unu scaunu de lemn pentru Docente.

Are și una Tabla pentru Calculatu și scrisu forte mică și re.

3° Cărți nu are afară de cele cumpărate de părinți prunciloru precumu 3 Catehisme și 20 Abecedare și Arethmetică una.

4° Fundu nu are Scola nici Patronu nici amu sperantia din ce se pote face ceva isvoru de venitu Scolariu de vreme ce Inspectorile Scolariu ne fiindu cu ceva remuneratu, ce mai puțină grige de Scola precumu și Antistia Comunală — iară ce bisericească ne imputerită de undeva, ei debilă.

Rațiuni neavându Scola n'a făcutu.

Semnatu în Badonu 8 Aug. 1866 prin mine Elie Fortisiu Parochu și Directoru Scolariu în Badonu».

2. Școala din Goroslăul-Mag., la 1865, fără edificiu propriu; școala se ține în casa parochială, lungă de 8 org. și lată de 3, cu 2 camere pentru docente și alta pentru sala de învățământ. In sala de învățământ: «2 scaune lungi pe cari șed copii, una masă lungă, are și una tablă pentru Calculatu și scris, alte cele nu are».

Localurile școlare în majoritate necorespunzătoare și în ee privește mobilierul și materialul didactic, slab dotate. Câteva școli fără local propriu.

Din 124 parochii, câte erau în Sălaj la întocmirea primului Sematism al nou înființatei dieceze gr. catolică a Gherlei pe anul dela Hristos 1867, în care dieceză s'au aflat majoritatea comunelor din Sălaj, au avut școli sistemizate 122, adică 98°/₁₀₀ și cu localuri proprii 102, adică 82°/₁₀₀ comune. Dintre aceste 102 localuri 98 au fost construite din lemn, iar 4 din piatră.

Din 82 biserici filiale au avut școli sistemizate 36 și cu localuri proprii 20, toate din lemn.

Considerând faptul, că ne aflăm la începutul unei noi epoci și școala în faza modernă de organizare, starea materială a școlilor în această perioadă a fost mulțumitoare.

Mersul instrucțiunii. — La începutul acestei perioade obiectele de învățământ au fost: scrisul, cititul, aritmetica și religia.

În baza și fundamentul normativului din 1857, prin care s'au regulat relațiunile dintre școală și autoritățile bisericești, ordinariatul de Gherla a dat diferite ordinațiuni, instrucțiuni și regulamente pentru bunul mers al învățământului. Astfel episcopul Ioan Alexi, printr'o scrisoare adresată tuturor preoților și protopopilor, îi provoacă a supraveghia mai îndeaproape învățământul și conform planului de învățământ, alăturat la această ordinațiune, se mai introduc două obiecte de învățământ: geografia și istoria patriei, mai ales capitolele privitoare la trecutul națiunii române.

Tot ordinariatul de Gherla a dispus, imediat după aceasta, ca să se înființeze pe lângă fiecare școală câte o școală de pomărit. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Episcopul Ioan Vancea, prin circulara sa No. 644 din 1 Martie 1867, după ce arată scopul și foloasele școlii de pomărit, dispune ca în satele, unde încă nu s'au înființat școli de pomărit, acestea de îndată să ia ființă și «docentele să-și fină de una dintre cele mai strânse datorințe de a învăța pe școlari și de a-i deprinde în plantarea, altoirea, prăsirea pomilor și așa în cultura acestui ram de economie».

Concomitent cu aceste ordinațiuni s'au mai introdus ca obiecte de învățământ: istoria naturală și fizica. În predarea științelor naturale și aplicarea acestor cunoștințe la viața practică, unii învățători făceau adevărate minuni pentru vremurile de-atunci.

Astfel docentele Georgiu Andreiu din Bocșa, pe lângă școala de pomărit avea și o stupină model; Ioan Jarda, în predarea științelor naturale, făcea nenumărate experiențe, la nevoie cu aparate construite de el și alții.

Așa dar la sfârșitul acestei perioade obiectele de învățământ au fost: scris-cititul, matematica, religia, istoria, geografia, științele naturale, fizica și câteva dexterități.

Problema manualelor școlare era cea mai grea. La început aproape că lipseau, după aceea au apărut pe rând toate

manualele. Într'o vreme mulți învățători, mai ales absolvenții preparandiei dela Năsăud, au predat matematica și fizica după însemnările lor. La procurarea manualelor învățătorii întâmpinau mari greutăți. Părinții elevilor nu prea erau dornici de astfel de cheltuieli. Așa, că dispozițiunea protocolului vicarialicesc, p. 3, de a strânge un fond pentru «câștigatul cărților celor de școală», era binevenită. O parte din manuale se procurau din acest fond și se distribuiau copiilor săraci, iar la sfârșitul anului școlar se luau dela ei, pentru a se distribui în anul școlar următor iar.

Manualele introduse în Sălaj au fost: Catechismele lui Ioan Alexi, «Abecedarul» și «Aritmetica» din 1852 a lui Fekete-Negruțiu, «Elementariu sau abecedariu românesc», 1864, de V. Petri, etc., etc.

Personalul didactic. - În privința învățătorilor, școlile naționale din Sălaj după 1848, au stat foarte slab. După revoluție, tinerii, cari au avut o pregătire intelectuală mai bună, s'au angajat de canceliști sau diurniști în administrație, pentru că aceste funcțiuni erau mai bine plătite, așa, că școlile au fost conduse, în majoritate absolută, de cantori, rar de câte un preot mai zelos.

Cu timpul au venit în spre Sălaj și învățători eșiți dela cursurile preparandiale din Năsăud și Orlat, dar foarte puțini.

La 26 Octomvrie 1858 apare hotărîrea, prin care se în-cunoștințează înființarea preparandiei din Năsăud și care se deschide la 2 Ianuarie a anului următor. De aici au venit apoi în Sălaj dascăli luminați, cari au deschis drumuri noi școlilor naționale din acest județ.

Când a absolvat întâia serie, episcopul Ioan Alexi se adresează protopopilor sălăjeni astfel: «Pre cum știți, după multe ostenele și scrisori, s'a înființat în Năsăud Preparandia și e și organizată prin Rescriptul Exc. C. R. Ministru de Cultu și Invățământ din 21 Martie a. c. Nr. 957 și cu finea acestui an școlastic vor absolve vreo 60 tineri, cari firește trebuie cu stațiuni provăzuți. prin urmare: toți acei dascăli provizori din stațiuni mai bune, cari nu au însușirile pentru dascăli prescrise, sau doară n'au făcut progresul cuvenit, sau nu s'au purtat amăsurat chemării sale, vor veni delăturați și schimbați prin prin preparanți absoluți. 2° Asemenea vor căpăta astfel de dascăli acelea școale, cari n'au avut până acum

dascăli, sau cari s'au suplinit prin parochi sau cantori debili». (Circulara No. 1299 din 2 Iulie 1860.)

În urma acestei dispozițiuni și a următoarelor de felul acesta, școlile sălăjene în scurt timp s'au putut mândri cu dascăli bine pregătiți. Așa, că la întocmirea mai sus pomenitului Șematism — 1867 — majoritatea învățătorilor din Sălaj era cu cvalificația recerută și câștigată la preparandia din Năsăud.

Preparanzii erau recrutați dintre tinerii trecuți de 16 ani și cari au absolvat «patru clase normale, sau trei reale, sau gimnaziul mic». (Circulara ep. de Gherla No. 19921 din 27 Dec. 1860.)

Pentru a ne putea face o icoană mai fidelă despre pregătirea învățătorilor din această epocă, las să urmeze aci câteva note despre pregătirea câtorva :

1. Baziliu Grama din Periceiu, avea 2 clase gimnaziale din Șimleu și cursul preparandial din Năsăud (cursul era de doi ani).

2. Gavril Cordiș, înv. definitiv în Siciu, avea 2 cl. gimnaziale din Șimleu și cursul preparandial din Năsăud.

3. Teodor Taloș din Giurtelecul-Șimleului, avea 4 clase normale și preparandia din Năsăud.

4. Georgiu Pop din Bădăcin, avea gimnaziul complet din Șimleu și preparandia din Năsăud.

5. Axente Ursu, înv. definitiv în Recea cu decret No. 2418 din 25 Octomvrie 1962, avea 4 clase normale și preparandia din Năsăud.

6. Georgiu Andreiu, înv. definitiv întâiu în Siciu, apoi în Bocșa, avea 3 clase gimnaziale din Cluj și cursul preparandial din Orlat.

7. Ioan Hendea din Vârșolț, avea 4 clase gimnaziale din Șimleu și preparandia din Năsăud.

Așa dar, aveau la bază câteva clase gimnaziale sau cursul gimnazial complet, alții normale și toți cursul preparandial. Toți absolvenții dela Năsăud, după cum rezultă din dările de seamă ale protopopilor, cunoșteau limba română și limba germană la perfecție, iar unii și limba maghiară.

(Va urma.)

Ardeleanu Ioan sen.

UN DASCĂL AL VREMII

Mulți dintre on. colegi, atrași de titlul acestui modest articol, vor crede dela primul început, că ar fi vorba de un mare pedagog și educator de masse din Apus, care, prin sistemul său inovator, ar tinde, ca să dea problemei educației masselor noi forme și directive, cari să întruchipeze expresia necesităților lor de viață, în noua fază de orientare și de muncă productivă, pe toate terenurile.

Așa se obișnuiau până acuma, în majoritatea cazurilor. De câte ori, în strădania noastră ce o manifestăm și în dorința de a veni în ajutorul mulțimii, în mijlocul căreia soarta ne-a fost dat a munci, mai totdeauna ne alegeam, ca model de activitate, personalitatea și opera unui mare reformator

Prea ne-am obișnuit a ne uita și a ne lua după alții și am nesocotit, aproape întru totul, valorile din jurul nostru, dintre noi, răsărita din lupta cu realitățile vieții, specifice nouă, oameni, înfrățiți cu brazda acestui pământ și cari au înțeles a-și face din viața și munca lor supremul scop, pentru ca acest popor de plugari, obidit și sărăcit de vitregia timpurilor, să ajungă a apuca un traiu al vieții mai bun, mai fericit, așa cum natura și mediul, în care trăește, ar putea să i le ofere.

Invățătorul Pop Ștefan din Almașul-Mic—Bihor, care prin tactul și munca lui, mi-a umplut sufletul de admirație, fapt pentru care mi-am luat cu satisfacție îndrăzneala de a-l da colegilor ca exemplu de muncă, abnegație și devotament, nu este unul, care să se impună atenției publice prin vorbe de ocazii sau să-și popularizeze numele prin alișarea în vitrina cutărei edituți ale concepțiilor sale despre propășirea culturală și economică a acestui popor.

Calea aceasta e bătătorită de mulți și poate, modestia nu l-a împins a o face. A înțeles, că țara are nevoie azi de energii creatoare, nu de teoreticieni milogi, adevărata boală a tuturor crizelor de azi. A înțeles, că adevăratul om al zilei este acela, care în viața lui a produs și produsul muncii lui

trebuie căutat pe teren și judecat după modul cum a reușit să schimbe fața lucrurilor în spre mai bine.

Prin acest mod de a vedea și a simți, a înțeles învățătorul Pop Ștefan să-și îndrepte toată puțința și energia lui de muncă.

Cine vrea să-l cunoască, să-l caute în satul său, acolo, unde l'am găsit și eu. Acolo, în mijlocul sătenilor, stând de vorbă cu ei, însoțindu-i cu sfaturile lui în tot locul și ocaziile.

I-a fost dat a-și duce apostolatul într-o comună sărăcăcioasă, unde agricultura, prin natura solului, aproape nu-i cu puțință. A văzut și mai mult, a simțit în totul mizeria și lipsurile vieții locuitorilor și ca o reacție contra acestora și în ciuda tuturor neajunsurilor, a îndemnat sătenii la plantații de pomi, viță de vie și creștere de albine.

Dar sătenii din Almaș nu cunoșteau și nici nu voiau a crede, ca pomicultura, viticultura și apicultura să constituie pentru ei noi surse de venit și mijloace de traiu. Priveau oarecum cu neîncredere pe învățătorul Pop și rămânea refractari față de toată strădania lui.

N'a descurajat. Din contra, a înțeles a depune tot elanul și toată puțința pentru deplina izbândă a planului. Aduna sătenii în zile de Dumineci și sărbători la școală și prin vorbe blânde și exemple edificatoare, a reușit a-i convinge pe deplin asupra celor ce vor a face.

Cine a cunoscut înainte această comună, în mizeria în care se zbătea și întâmplător îi este dat a trece printr'ansa, va rămâne uimit de prefacerile mari, prin care a trecut. De unde înainte vedeai gospodării bolnăvicioase, neîngrijite, grădini spațioase, dar pline de buruieni și mărăcini, cu un cuvânt, tot ce e fatal a vedea la un popor înapoiat, neprețuit și neinițiat, azi le-au luat locul prefacerile mari în spre bine. Casele îngrijite, curțile împrejmuite și grădinile pline de pomi, cari îți fură privirea prin frumusețea lor.

Atras și eu de vestea minunățiilor și isprăvilor colegului Pop Ștefan din Almașul-Mic și de renumele poporului său, m'am decis cu câțiva oameni fruntași din comună, ca să-i facem o vizită și să vedem, ce poate un popor înțelegător imboldit la muncă prin iscusința și dibăcia unui învățător, carele a înțeles marele imperativ al vremii.

Era în una din Duminecile trecute. Soarele primăverii

își revărsa razele sale calde din belșug peste vesela natură, chemându-o la viață. Drumul era anevoios, căci străbătea peste dealuri, văi și râpi prăpăstioase. De cum am intrat în hotarul comunei, ne-a fost dat a vedea primul exemplu edificator. Pe coastele dealurilor se întindeau, frumos înșiruți, tinerii pomișori, proaspăt plantați. Am stat locului și am privit cu mirare. Un țăran de-alături, dintre cei cari mă însoțeau, zise: «Aștia vreau să schimbe fața lumii. Acum vre-o doi ani pe dealul acesta nu era nimic. Pământul acesta roșu și sărăcăcios, nu permitea să crească nici buruienilor sălbatice». Am clătinat din cap și am mers mai departe, desfătându-ne sufletul și inima în fața priveliștilor schimbate, prin care treceam. — Am ajuns în comună. Dela primul om, care ne-a ieșit în calc, ne-am informat, dacă dl învățător e acasă. Ne-a răspuns, că da, este acasă și îl putem găsi în grădina școlii, unde e cu tot satul adunat și „face școală de pomărit”.

Cu pași grăbiți ne-am îndreptat în spre școală. Am intrat în grădină, unde de fapt, tot satul era adunat, stând jos pe iarba verde. În mijlocul lor învățătorul Pop Ștefan, vorbindu-le despre îngrijirea, ce trebuie dată primăvara pomilor roditori. Țăranii, bătrâni și tineri, îl ascultau cu atâta pasiune, încât rar mi-a fost dat a vedea aceasta.

Când a terminat, l'am felicitat călduros pe colegul Pop și adresându-mă țăranilor adunați, cu cea mai deplină satisfacție le-am urat spor la muncă și viitor frumos. Pe fețele lor puteai citi, câtă mulțumire nutreau în suflet și de cât zel de muncă le era cuprinsă inima.

Apoi am intrat în vorbă cu colegul Pop, rugându-l să-mi explice, ce anume metode a avut la îndemână, de azi a reușit să aibă în jurul său un trup și suflet, pe toți ai satului și gata de o muncă atât de prosperatoare.

Cu modestia și blândețea, care-i sunt caracteristicile firii, mi-a răspuns: «Am văzut mizeria acestui sat la venirea mea într'ânsul, fapt care mi-a umplut inima de durere. M'am decis cu tot prețul, ca să le vin în ajutor, după putință. Oamenii sunt buni și înțelegători, numai dacă știi să-i câștigi pentru o cauză. Și nici n'ași putea concepe altfel. Poporul românesc dela natură are într'ânsul sădită această calitate. Și noi, învățătorii, mai mult ca oricine, trebuie s'o înțelegem aceasta. Am descins totdeauna în mijlocul lor, — continuă colegul Pop

— cu gând curat și blândețe. Am reușit a-mi face din fiecare un prieten, care-mi primea sfatul. M'am coborât în mijlocul lor, nu pentru a mă face una cu ei, ci pentru a-i ridica la planul și vederile mele. Și ajuns aici, fiecare din noi, care vrea să facă ceva, trebuie să-și dea bine scama și în modul cel mai amănunțit despre tot ce se întâmplă și se poate întâmpla. Aș putea spune, aici e tot secretul chestiunii. Mulți dintre noi, coborînd în mijlocul sătenilor, atrași de diferite ispite și patimi, se împotmolesc într'ânsele și nimic nu poate a-i scoate».

«Și, fiindcă mă rugași la început, — continuă dl Pop — ca să-ți spun procedeu meu, că azi am ajuns a câștiga tot satul pentru muncă, ale cărei rezultate le prevăd în viitorul apropiat, iată îți spun: N'am avut un plan sistematic, de felul celor cari se elaborează în diferite birouri, etc. Am și eu ceea ce are fiecare învățător și român cu dragoste de neam. Am sufletul și conștiința trează despre rolul care-mi incumbă din demnitatea pe care o ocup. Abilitatea și dragostea de muncă, mi-au fost singurele unelte cu cari am pornit la drum.

«Acum, după ce totul merge cu dela sine, când toți sunt câștigați și în toiu muncii, ași putea să-ți arăt un fel de plan de activitate. (Și dl Pop îmi arată Statutele Asociației de Pomicultură și Apicultură din Almaș.) Și ca să te lămuresc asupra celor ce voim a face în viitor, îți citesc din statut art. 3. «Asociația va căuta, prin toate mijloacele demne, să desvolte sentimentele de dragoste și datorie morală la poporul român, față de pomicultură și apicultură, îndemnând pretutindeni la cultivarea acestora și îngrijirea în mod rațional.

Va reîmpăduri toate regiunile despădurite; va planta orice terenuri favorabile pomiculturii cu pomi fructiferi și va înmulți cât mai mult numărul stupilor sistematici, *căutându-se peste tot ridicarea materială și intelectuală a țărănimii*».

Art. 5. «Mai în detaliu se va stărui pentru: a) înființarea de grădini de puieti în fiecare comună; b) Distribuirea, în fiecare an, de puieti altoiți sau nealtoiți tuturor membrilor asociației; c) Cumpărarea de unelte necesare stupinelor model pentru uzul comun al tuturor membrilor, asemenea pentru curarea pomilor».

Art. 7. «Va planta pomi fructiferi pe marginea tuturor drumurilor, fie comunale, județene sau de țară, neplântate

încă, după învoiala făcută cu contract, după toate formalitățile legale, cu unitățile administrative corespunzătoare».

Art. 9. «Asociația va planta pe marginea râpelor, pâraielor, văilor, râurilor, pe locuri umede și mlăștinoasă : plop, salcii, artari, etc., după învoială cu posesorii terenurilor publice sau private, căutând să asigure terenul și să înlăture insalubritatea».

Art. 10. «Asociația are o singură normă : binele public, iar câmpul de acțiune nu e limitat în acest sens», ș. a. m. d.

«Precum constat, — întrerup eu — aveți un plan de acțiune dintre cele mai fericite, pentru ridicarea nivelului satelor noastre. Ar fi bine să-l faceți cunoscut și altor colegi și oameni cu dragoste de muncă pentru binele obștesc».

«Fără intențiuni de reclamă și animat numai de dorința de a vedea satele noastre prosperând, am trimis acest statut și instrucțiuni amănunțite la o mulțime de colegi, care-și duc apostolatul în regiuni deluroase, favorabile plantațiilor de pomi fructiferi. Sunt gata a sta oricând la dispoziție la toți, care-mi solicită lămuriri, trimițându-le Statutele Asociației noastre, pentru orientare, precum și instrucțiuni de organizare. De altfel mi-am propus, ca în timpul vacanței să cuture mai multe regiuni și să înființez asociațiuni similare, bineînțeles, cu concursul bunilor colegi, de care, nu mă îndoiesc a-l obține».

«Iar în ceea ce privește satul meu, nutresc ideea, că încă în toamna acestui an să organizez o expoziție, care să ofere vizitatorilor și în deosebi satelor din jur, toate schimbările succesive și de prefacere, prin care a trecut Almașul, în timpul relativ scurt, pe care l'am parcurs, muncind».

Discuția continuă înainte și așa fi vrut să nu se termine în grabă. Colegul Pop Ștefan începe să-mi perindeze prin față lucruri din ce în ce mai interesante și mai sugestive.

Ne-am despărțit cordial, îndreptându-mă spre casă. Pe drum am meditat mult asupra celor văzute. Am ajuns a-mi da mai mult ca oricând seama, că învățătorul e sufletul satului. Iar cel care a exclamat : «Dați-mi școala pe mână și voi schimba fața lumii», a avut deplină dreptate.

Druța Florea, învăț. dir.

CARTEA DE ȘCOALĂ

Suntem încă la începutul noului an școlar. Grija de competență a oricărui dascăl, în aceste momente, este una singură: să-și vadă toți copiii prezenți și înarmați cu manualele didactice și rechizitele necesare. Atât frecvența regulată cât și manualul didactic, joacă — trebuie s'o recunoaștem — un rol hotărâtor în ceea ce privește programul în școală. Străduința oficialității de-a asigura o frecvență bună, se izbește de realități tot atât de potrivnice ca și silința învățătorului de-a înarma pe micul școlar cu sculele necesare muncii și învățaturii. Acolo unde regiunile sunt mai bogate și locuitorii mai înțelegători față de rosturile școlii, desigur că problemele acestea aproape nu se mai pun.

În cele mai multe părți însă, chestiunile de față se impun spre cercetare în fiecare an. Și îndeosebi cartea de școală constituie o grea problemă. Sunt sate unde un abecedar se perindă la generații întregi de copii și se folosește până se reduce la 10—15 file. Cărțile de cetire la fel, iar geografii, aritmetici și gramatici posedă complect doar 10-12 copii dintr'o clasă de 40. Cauzele acestui neajuns sunt două: scumpetea excesivă a manualului didactic și faptul că țărănul român nu înțelege să facă jertfe mai grele pentru școală. Într'adevăr disproporția dintre prețurile produselor țărănești și cele industriale există și aci. Hârtia în țara noastră este enorm de scumpă și — să ni se ierte brutală sinceritate — de-o calitate foarte proastă. Trustul hârtiei, nestânjenit de nimeni, își permite să vândă o hârtie slabă cu prețuri de 3-4 ori mai ridicate ca'n alte țări. Și cine beneficiază? Statul? Nu, beneficiază doar cei câțiva gangsteri din fruntea trustului.

Am citit într'o revistă didactică din București, acum decurând, un articol în care autorul susținea că, la noi, cartea de școală e foarte ieftină. Mi s'a părut o glumă de prost gust, care nu trebuie să circule măcar acum în sezonul cel mai usturător pentru punga cetățeanului cu copil în școală. Ieftin să fie oare o mizerie de abecedar care se vinde în două rate

(partea I și-a II-a) cu 35 lei bucata? Cred că 60-70 lei e un preț exorbitant pentru o sărăcie de cărțuție necesară școlarului începător. Dacă programa analitică ar fi altfel alcătuită, mulți dascăli ar lucra chiar fără manuale. Dar cum astăzi avem o programă analitică extrem de obeză, acest lucru nu se poate concepe, mai ales că foarte mulți învățători conduc dela două clase în sus.

Așa fiind, cartea de școală e un auxiliar de necesitate covârșitoare. Alături de scumpete, am spus că ne izbim de lipsa de înțelegere a rosturilor școlii de către țărani. Faptul acesta e cunoscut de toată lumea. Țăranii noștri — în cea mai mare parte — sunt încă, dacă nu ostili, indiferenți față de instituția școlii. Din care pricină nu înțeleg să facă jertfe. Lacuna aceasta va dispărea însă cu vremea. Condițiunile aspre ale vieții constrâng pe fiecare să-și organizeze viața. În actuala conjunctură, c'o sărăcie atât de vastă, școala însăși trebuie să creieze un serviciu de asistență socială pentru copii săraci. Lângă sumele ce se vor aduna din rabaturi, prin grija ministerului instrucțiunii, se pot adăuga ajutoarele pe care comunele și județele sunt datoare să le verse în acest scop. De un real folos pot fi apoi cooperativele școlare.

Acolo unde există asemenea înjghebări, dacă sunt conduse priceput și cinstit, treburile merg bine. Se realizează beneficii frumoase, din care o parte se pot întrebuița pentru procurarea de manuale didactice pe seama copiilor sărmani. Datoria noastră este să ajutăm prin toate mijloacele școlăria dela sate. Astăzi țărănimea trăiește într'o stare de iobăgie și culturală și economică. Faptul e trist și inadmisibil după 17 ani dela unire. Politica culturală a statului nostru, trebuie să fie o politică de inițiere și construcție îndeosebi pentru masele rurale.

Ion Berinde.

PAGINA FOLKLOORULUI.**FEMEIA BLĂSTĂMATĂ*)**

POVESTE

O fost odată ca niciodată; că dă n'ar fi, nu s'ar povesti, că io nu vi-s dator a minți ca și purecile a plesni; că nici purecile nu plosnește până nu-l cam strântorește cu muche toporului câtă gura ouptorului.

O fost odată on om și o muiere. Omu o fost cu minte dar muiere tare proastă. Dacă mere omu zua la lucru, ie nu-i lucra nimnică dă mâncat că numa șede și nu făce nimnică. Da omu zăce câtă ie că pance nu-i face uarice bun dă mâncat, carne cu curechiu așe cum fac alte muieri la oamini lor.

Int'o zi mere omu iară la lucru la câmp. Muiere lui s'apucă și taie vițălu, că aveu on vițal frumos în poiată, i-l face tăt dărăburele și să duce cu iele în grădină unde aveu nește căpățane dă curechiu mari și mândre și pă tătă căpățana pune câte on dărab dă carne. Când o fost gata să duce în casă și-i pare ei bino că amu cum ua lăuda omu că i-o făcut așe bună mâncare.

Da cănele lor, cum i-o mirosit carne o mărs în grădină și o mâncat și o mai vinit și alți câni din sat și tătă carne o mâncat. Când o vinit omu acasă s'o năcăjit și o suduit, da n'o avut ce-i face.

In ceie zi, iară o mărs omu la lucru, da femeie să duce la fântână și vede nește vecine că lau hane. Cum le vede muiere fugе iute acasă și s'apucă de culege tăte hanile omului, cămeși, gaci, ciucuri, cisme și cușma, încă și le bagă pe tăte în ciubăr și le ferbe cu leșie clocotită. Dă bună samă că cismele, cușma și celelalte ca iele tăte s'o ars și s'o străcat. Când i-o vinit bărbatu acasă îi ieșe înainte și-l țucă și-i spune că cât dă frumos i-o spălat hanile. Da când le-o văzut omu cum le-o străcat, iară s'o supărat și o suduit, ba poate că i-o tras și câteva pâlni.

In alta zi dac'o mărs omu d'acasă, aude muiere străgând pă on jidov pă uliță care vinde uale și ulcele dă lut. Să duce

*) Cu ortografia dialectului din părțile locului (N. R.)

și ie și vede tare mândre hârburi și i-o plăcut. Atunci întreabă dă jidov că nu dă și pă pere uscate?

— Ba dau, zăce jidovul.

Atunci muiere fuge iute'n pod unde era acățată d'o scleamă o straiță cu pere uscate, o ie și o duce la jidovu. Aista le vede, își bagă mâna mai afund în straiță și dă culu că-i plină straița dă galbeni. Atunci să bucură jidovu și zăce cătă muiere că și-și aleagă care-i plac. Noa, muiere-și alege mai tâte n'o rămas numa puțâne, da când o văzut jidovu, zăce cătă ie și le ducă pă tâte.

Le duce muiere acasă și s'apucă și bate roată pân casă plin dă cuie și'n tăt cuiu pune câte on hârb o câte o ulce. Da una n'o încăput că n'o avut loc. Atunci s'apucă muiere și băsădește cătă ulce:

— O săraca de tine, numai tu sângură ai rămas că nu poți încăpe dă celelalte. Apui să'ntoarce cătă celelalte și zăce mâni-oasă cătă iele și să scoboare jos una ca și-i facă loc la asta. Da nici o ulce nu s'o scoborât. Atunci muiere dă ciudă ie o botă și le bate pânce n'o ascultat. Pă tâte le-o făcut ciorburi pă jos și apui o luat pă ceie una și o pus înainte, în cuiu lângă cototoare.

— Noa, veizi cât dă bine ți să cade acoale.

Da când vine omu acasă și vede isprava ce i-o mai făcut începe și-o suduie și-o blastămă, apui o întreabă că pe ce le-o cumpărat?

— Ia pă nește pere uscate ce-o fost în pod.

— Ai, bată-te Dumnezeu și te bată, muiere proastă, ce mi-ai făcut? Că doară straița a fost plină cu bani, numai pă dasupra am pus pere.

— Hai și merem după jidov. Trage ușe și haida!

Muiere, vai dă ie, nu și'ncuie ușe dă o trage afară din țâțani și o ie în spate și să pune pă drum. Când o vede cmu numa să'ncrucește, da i-o dat pace. Mărg ii până afară dîn sat, da acoale să gândește omu că ar fi bine și margă unu pă Nanda'n jos și muiere pă Hunejor în sus că da d'or da mai iute dă jidov. Ii și spune muierii și să ducă pe drumu'n sus și dă cumva d'a vede ceva, să-l străge o și-i facă semne și vie și el. Apui să pun pă drum: omu'n jos, muierea'n sus.

Cum ajunge muiere sus pă dâmb vede on păducel și în vârful lui o baligă uscată dă vacă. Să oprește femeie și stă și să tăt uită la ie și să ciudălește. Apui s'apucă și străgă și face semne cât poate la bărbat ca și vie. Când aude și vede bietul om

că-l cheamă muiere, fuge tăt înt'on suflet la ie c'o gândit că l'o găsit pă jidov. Dac'o ajuns o întreabă că pân'ce l'o chemat. Da muiere-i arată baliga din vârful spinului și zăce:

— Uitate și tu. omule, că io dă când mă ciudălesc cum s'o putut sui vaca ceie pă vârful spinului și să balige aculu.

— O, vutu-te-o bate Dumnezău, tu muiere, da pânt'ace m'ai făcut tu și fug așe tare.

Noa, ș'apoi să hotărește iel să se ducă amândoi împreună c'o văzut că muiere nu-i nici d'o treabă.

Să mai duc ce să mai duc pân pădure și i-o apucat noapte. Amu ce și facă, unde și să culce? Da vād nește copaci mari și groși și să suie amândoi într'unu, și muiere cu ușe'n spate și să tomnese cum pot, da dă durnit nici vorbă n'o fost.

Cându-i coale pāla miază noapte, vin 12 tālhari și s'așază la rădăcina copacului în care a fost ei și fac foc apui pun căldările și socaciu lor le face dă mâncare.

Nu trece multă vreme și iară zăce muiere că nu mai poate țāne ușe. Da nici nu gată dă zis bine că amu o și scăpat. Și cum mere ușe'n jos, s'o lovit și d'o creangă și dă alta și face o larmă mare că gānde-i că-i dracu.

Când o auzit tālharii, o gândit c'amu dă bună samă-i trās-nește Dumnezău pāntru păcatele lor și s'o luat la fugă dă nici nu s'o uitat 'napoi. Tăt ce o avut le-o lāsāt aculu su copac.

Oaminii s'o scoborit jos atunci și o costat ce-o lāsāt tālharii. Da'culu, dau tăt păstā saci plini cu bani că bāsamā o fost nare-unde și o răbālit. Și o luat omu și muiere cāte on sac dā bani cāt o putut duce și s'o dus cu ii acasă și poate că și astāzi trāese dā n'o murit.

Și mă suiu p'on cuiu; altu nu vā spui.

Mă suiu și p'o eustură ruginoasă;

Poate c'o fost și cam mincinoasă.

Traian Cionfi.

Auzită dela sūteanul Sima Mihaiu din comuna Hurezul-Marc; de 44 ani, și redată după putință cu accentul și expresiile originale.

CĂRTI-REVISTE

— *Roman Boca*: „*Pribeag cu cerul*“. O lectură interesantă și prețioasă ne oferă cele 30 poezii cuprinse în volumul cu titlu de mai sus, datorită poetului R. Boca, care cu o măiestrie, brodată de o gândire profundă, ne plimbă între produsele genului poetic. Poeziile sunt grupate în trei capitole: I. Popas în cerul pământului, II. Pribeag cu cerul și III. Orizont de veac nou: altare noi.

Filozofia acestor poezii se desprinde din Manifestul autorului: ... un nou drum de exploatare spirituală, cerut în care suntem integrați asemenea stelelor. Spre o nouă sensibilitate și filozofie omească...

Începutul unui drum nou de renaștere spirituală, care străbate lumea cerului și a pământului ca un fulger spre o viață nouă, conștientă de viața ei în Univers...

Broșura costă 40 Lei la autor: Str. Latină 8. București III.

— *Petre Lenghel Izanu*: „*Maria Montessori și educația nouă*“. Din publicațiile distinsei reviste din Cluj „Satul și Școala” face parte broșura harnicului învățător din Bărsana, Maramureș. Cercetând cursurile lui Montessori dela Roma, autorul a cuprins într-o formă plastică și atrăgătoare

metoda celebrei pedagoge, arătând cu un lux de amănunte cum se poate aplica în școala primară. Având în vedere preocupările oamenilor de școală în aplicarea cât mai intensă a metodelor pentru studiul individualității copiilor, broșura se recomandă singură, mai ales învățătorilor ce stau înaintea examenelor de definitivat și înaintare la grad II.

Prețul e de 25 Lei.

— *Traian Șuteu*: „*Mihail Eminescu Revizor Școlar*“. Un studiu încheșat și bine documentat al colegului Șuteu, cuprins într-o broșură de 22 pagini ca extras din „Revista Generală a Învățământului” ne pune în plină lumină o prețioasă pagină a epocii culturii noastre naționale de acum 60 ani, când la postul de îndrumare și conducere în învățământul primar ajunsese cel mai distins geniu național care, a «făurit o concepție întreagă a revizoratului» și prin o personalitate integră a pus pecetea de *autoritate și demnitate* în aceasta slujbă arătând și în sus și în jos «maximum de însușiri ce trebuie să le întrunească persoana, care e chemată să îndeplinească slujba de revizor școlar, care nu înțelege să facă hatârul anumitor persoane» ci «înțelege să servească cauza și nu pe persoane».

Autorul tratează cu cuvenită competență tinerețea, pregătirea și numirea lui M. Eminescu ca revizor școlar; Constatările lui Eminescu asupra: 1. situației școlare din județele Iași și Vaslui, 2. lipsurile în cultura profesională a învățătorilor, 3. șicanele administrației, 4. sărăcia populației și 5. îndepărtarea lui M. Eminescu din slujba de revizor școlar.

Arătând pe Eminescu sub toate aspectele vieții sale de revizor și pedagog, conchide că el «poate fi considerat un adevărat precursor al pedagogiei moderne și naționale din zilele noastre».

Cetirea acestei broșuri e de o mare utilitate profesională pentru fiecare învățător.

— *B. Petriceicu — Hașdeu*: „*Rozvan și Vidra*“ poemă dramatică în cinci cânturi. Editura «Cartea Românească», București. Preț 20 Lei.

— In biblioteca: „*Cunoștințe Folositoare*“ de sub direcția redacțională a dlui prof. universitar I. Simionescu, au apărut următoarele broșuri: Al. Tzigara—Samurcaș: „*A. Adobescu*“, Dr. Vasile Zăhărescu: „*Cum Birue viață*“, și George E. Camber: „*Țara Zarandului*“. Editura «Cartea Românească» București. Prețul unei broșuri 8 Lei.

— „*30 ani de organizație Românească a învățătorilor din Bucovina*“. Asociația regională a învățătorilor din Moldova de sus, în semn de

omagiu tuturor bărbaților de școala și colegilor dispăruți, cari au lucrat pentru interesele școlii primare și ale învățătorimei din Bucovina, din prilejul comemorării de 30 ani dela înființarea «Reuniunii școlare române din Bucovina» a scos o broșură jubiliară de o execuție tehnică excepțională și un cuprins vast, care trece în revistă evoluția culturii naționale din acest colț al țării. Felicităm pe inițiatorii acestei idei și urăm prosperitate Asociației.

— *Vasile Văleanu*: „*Plan analitic General*“. Dl. Vasile Văleanu, directorul școlii primare No. 10 din Oradea a elaborat planul analitic întocmit pe săptămâni și luni, cuprinzând toate obiectele de învățământ repartizate pe I—VII clase în conformitate cu programa analitică. La început cuprinde și planul săptămânal al orelor.

Aceasta lucrare umple un mare gol în învățământ, fiind un îndrumător zilnic al învățătorilor, deși are nevoc de perfecționare.

Ar fi de dorit să-l aibă fiecare învățător cu atât mai vârtos că la inspecțiile școlare ce urmează, învățătorii sunt obligați să prezinte organelor de control Planul analitic, întocmit pe luni și săptămâni. Desfacerea se va face prin Banca «Învățătorul Sălăjan» — Zălau, de unde se poate comanda.

Prețul 60 Lei.

(d. m.)

— **Vitrina revistelor intrate la redacție.** *Satul și Școala*, Str. Mărzescu No. 21 Cluj. *Viața Școlară*, Str. Mihai Viteazul No. 20 Satu-Mare. *Gazeta Școllei*, Str. Negru Vodă No. 11 Craiova. *Revista Asociației Inv.* Str. Regele Carol No. 275 Bălți. *Revista Invățătorimii Gorjeșe* Str. Unirii 204 Tg.-Jiu. *Zorile Romanafului*, M. Georgescu Celar-Romanați. *Școala și Viața Ilfuvului* Calea Griviței 199 București. *Vestitorul*, Piața Unirii Oradea. *Plaiuri Hunedorene*, Str. Filipescu 3 Petroșani. *Amicul Școllei*, Revizoratul Școlar Cluj. *Lumina*, D. R. Stănițescu Râmnicu-Sărat. *Cuvântul Moldovenesc*, B-dul Reg. Carol II. 67 Chișinău. *Voința Școlară*, Piața Unirii Cernăuți. *Căminul Școllei*, Str. Romană 51 Galați. *Școala Noastră*, Revizoratul Școlar Mercurea-Ciuc. *Pedagogia experimentală*, Str. Vulturi 20 Bacău. *Macedonia*, Str. Grigorescu 8 București. *Satul*, Str. Aurel Vlaicu București III. *Cultura Poporului* Str. Tyraș 3 Cetatea-Albă. *Școala și Viața*, B-dul Cuza 218 Brăila. *Revista Școlii*, Asoc. corpului didactic primar Botoșani. *Vlăstarul*, Buzău. *Răzai Soare*, Școala de experiență Blaj. *Invățătorul*, Râmnicul-Vâlcea. *Viața Satelor*, Cornești-Dâmbovița. *Școala Vremii*, Revizoratul Școlar Arad. *Drumul Vremii*, Str. Poporului 53 Craiova. *Revista Asociației Inv.* Mehedințeni Turnu-Severin. *Indrumări Pedagogice*, B-dul Palade 4 Bârlad. *Cuvântul Nostru*, Școala Primară 3 Dorohoiu. *Tribuna*

Invățătorimii, Str. Colonel Manoilă 10 Buzău. *Invățământul Primar*, rev. ped. cult. și soc. Făgăraș. *Foata Invățătorului*, rev. Asoc. inv. B-dul Cuza 218 Brăila. *Lămuriri Școlare*, rev. did. lunară. Șc. prim. 1 Tecuci. *Cl. IV-B*, gazeta elevilor cl. IV de experiență. Șc. primară No. 4 Cluj. *Gazeta Invățătorului*, organul inv. din jud. Constanța. *Frământări Didactice*, rev. Asoc. inv. din jud. Putna. Str. Botescu 10 Focșani. *Neamul Românesc p. popor*, Bd. Sch. Măgureanu București. *Luceafărul*, cultural-social, Sibiu, Str. Honterus No.6. *Cuvântul Dăscălesc*, Școala prim. de băieți No. 4 Roman. *Școala și Familia de Măine*, București III. Str. Bălcescu No. 2. *Școala și Viața*, B-dul Carol 61 București IV. — *Revista Copiilor*, Bălți. *Școala Prahovei*, Str. Regina Maria 7 Ploești. *Flori de Crin*, Șimleul Silvaniei. *Alarma Satelor*, Bistrița-Mehedinți. *Școala Someșană*, Șc. primară de stat Gherla. *Revista Enciclopedică*, Str. Gen. Grigorescu Cluj. *Tribuna Invățătorilor* din jud. Baia, I. Sp. Ioniaș Baia. *Graiul Satelor*, Str. Libertății 11 Galați. *Copilul*, revista mamelor și educatoarelor, Str. Ștefan Mihăileanu 23 București IV. *Cetatea* pentru apărarea școlii, Telița-Tulcea. *Ghiocei*, rev. lunară a copiilor, P. Iosif institutor Str. Stupilor 3 Focșani. *Progres și Cultură*, revista Asoc. inv. Mureș Tg.-Mureș. *Catedra*, Str. Cuza Vodă 35 Galați. *Inșirăte Mărgărite*, Str. Ștefan cel Mare 8 Iași. *Poporul Românesc*, Gara Chitila

Ilfov. *Vlăstarul Câmpiei*, revistă de folklor și artă populară, Cojocna-Cluj. *Școala Poporului*, Str. Poet Mateevici 89 Tighina. *Școala Cărășană* Revizoratul Școlar Oravița. *Școala Albei*, Șc. prim. 1 «Avram Iancu» Alba-Iulia. *Graul Dâmboviței* Str. C. A. Rosetti 22 Târgoviște. *Căminul Nostru*, Bazargic - Caliacra. *Școala și Societatea*, Dârlos Târnava-Mare. *Ogorul Școlii*, Școala de copii mici No. 2 Turda, Str. Eminescu 21. *Viața Literară*, revistă de informație critică și artistică - București str. Agricultori, 78. *Vraja Mării*, revistă literară, Constanța, str. Smârdan 1. *Gazeta Noastră*, Tg. Măgurele str. Eroul Căpitan Stănculescu No. 21. *Mâna Mântuitoare*, revistă de îndrumare și hrană sufletească. *Căminul Cultural*, revistă de cultura poporului Fundația Culturală Regală «Principele Carol», București III, str. Latină 8. *Familia*, revistă lunară de cultură, Oradea str. Regele Carol 6. *„Cele Trei Crișuri“* Oradea, str. Regele Ferdinand, 11 (Casa Națională) » *Buciumul* — Brădiceni — Gorj — *„Tineretul Învățătoresc“* — Lipova — Banat str. Mihai Viteazul No. 664. » *Izvorășul* Bistrița — Mehedinți of. T. Severin. *„Drumul nou“* București, str. Polonă No. 8. *„Vătra“* revistă învățătorescă: Năsăud. *„Viața cooperatistă“* Str. Roma No. 53, București. *„Manifest“* Str. Păcurari 41 Iași. *„Oltenia Politică“* Str.

Unirei No. 65 — Craiova. *«Ofensiva»* Str. Popa Soare No. 16 — București IV. *«Pământul»* Str. Vânători — Călărași. *„Rânduri“* Fănața-Bihor.

— Ilie Popescu—Teiușan : *«Almanahul școlii primare și al Familiei»* pe an. șc. 1935 — 1936 Editura Scrisul Românesc — Craiova. Prețul 40 Lei.

— Sub direcțiunea Dlui **Dimitriu D. Faur**, a apărut Nr. 1-2, anul IX. *„Catedra“* Revistă culturală ilustrată, cu un foarte bogat material, cultural și ilustrat. Felul cum se prezintă aceasta publicație face cinste nu numai celor ce s'au grăbit în jurul ei — ci neamului întreg.

Deodată cu „Catedra“ a apărut și biblioteca „Catedra“ Nr. 7—10. Teatrul pentru școlari, cercetași, premilitari, cu 32 piese teatrale, monoloage, sfenete, dialoguri și prologuri.

Atât revista cât și biblioteca prin conținutul lor, vor ușura mintea învățătorului, atât la sate cât și la orașe, căci ele sunt mijloace prin care se răspândește, cultura națională, dezvoltă sentimentul moral și combate moravurile rele.

Recomandăm atât revista cât și biblioteca, pentru bibliotecile școlare și învățătoresști. Prețul lor: „Catedra“ pe an 60 lei, Biblioteca „Catedra“ 100 lei. Ambele 120 lei. Redacția și administrația Galați str. Cuza Vodă Nr. 45.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— **Învățătorii și învățătoarele, cari au solicitat inspecție specială pentru admitere la examenul de gr. II, sunt rugați să înainteze subsemnatului — în termen de 8 zile — acte doveditoare (sau un memoriu detaliat) că intrunesc toate condițiile prevăzute la a), b), c), d), e), f) și g), art. 119 din legea învățământului primar. Se vor anexa necondiționat toate copiile proceselor-verbale de inspecție din timpul stagiului ca definitiv.**

**Insp. șc. D. Mărgineanu
Zălau.**

— **Inceput de an școlar.** În secolul nostru, numit al copilului, toate legislațiunile școlare impun educatorului o profundă cunoaștere a vieții psihofizice a individului între vârstele 0—16 ani.

De o mare importanță este studiul individualității copilului, dacă i se dă atenția cuvenită, căci se pot evita numeroase erori în educație și se poate adapta învățământul puterilor și aptitudinilor școlarului.

Cunoașterea vieții individuale este o datorie pentru orice educator și în special pentru „*învățător*“, căruia îi este încredințată întreaga educație a micilor generații — viitorul unei națiuni. Se impune această datorie mai mult învățătorului, pentru că în familie

viața copilului este mult neglijată și astăzi, pentru unele familii creșterea copilului este un chin.

O cunoaștere adevărată a vieții copilului, nu o poate face decât educatorul dotat cu anumite calități, ce le poartă cu sine, în sine și prin o grație divină, dacă se poate spune și când organizarea școlară pe clase ar îngădui o strânsă legătură zilnică (prin observație și experiment), cu fiecare copil. Totuși, educatorul își poate îndeplini misiunea sa, cu tot numărul mare de copii, ce împopulează clasele, dacă este pătruns de această sfântă carieră — apostolatul — înnobilit fiindu-i sufletul de divina virtute: iubirea...

În cartea „*Le problème pédagogique*“ a pedagogului elvețian, Jules Debois, stă scris cu litere mari această virtute — iubirea — ce a numit-o *tact psihologic*.

Dragostea pentru copil este un dar natural, care dă educatorului *răbdarea*, fără care nu se poate observa manifestările copilului, ce-i reprezintă viața copilărească. Dacă iubești copilul, îl poți studia cu plăcere, minuțios, căci numai atunci își desfășoară el activitatea copilărească în toată originalitatea ei. Cine nu-l iubește, nu-l va cunoaște, căci se manifestă în afară de vederea educatorului, iar stu-

diul făcut de un ascmenca educator este un dosar cu minciuni.

Din acest spirit sfânt, dragostea pentru copil, se nasc toate virtuțile mari ale educatorului: răbdarea, *spiritul de dreptate față de școlari, devotamentul și spiritul de sacrificiu, entuziasmul pentru misiune, meditația necontenită la scopul final, străduința de a găsi căi noi cât mai bune și mai lesnicioase, trebuința de cultură personală din ce în ce mai simțită, în sfârșit pasiunea pentru misiune, ce nu trebuie privită ca o slujbă răscumpărată în bani, ci ca o chemare înaltă, ca o vocație, ca un apostolat.*

Nu mai educatorul care simte adevărata simpatie pentru copii, poate simți și vocațiunea de educator. Cine nu e pătruns de această simpatie, este un simplu funcționar, un meseriaș, un belfer, pedant, aspru, care își face decât datoria de a fi privit cu ochi răi de micile vârstare.

Nu este misiune mai plăcută și mai aducătoare de fericire, decât să te simți voios în mijlocul cetei de copii, al căror teatru zilnic îți aduce numeroase și variate scene din lumea lor.

Cu adevărat putem spune ca delicatul Arniel: „Lumea copiilor este un colț de rai ceresc pe pământ”...

Înainte de a porni la muncă, să ne umplem sufletul cu sfânta „iubire pentru copil”, căci numai astfel vom putea înțelege tainele vieții sale.

C. G. Andreescu.

— **Orele de birou pentru funcționarii publici.** Președinția consiliului de miniștri face cunoscut, că prin jurnalul consiliului de miniștri de la 28 Septembrie a. c. s'a stabilit pentru toate autoritățile publice din țară orarul pentru birou, care va fi: În toate zilele de lucru, de la 7.30—13.30. În plus, Marțea și Vineria de la 16—19. După Duminică și sărbători serviciul va fi numai după amiază de la ora 16—19. Funcționarii din corpurile constituite și de specialitate, vor avea orarul fixat prin legile și regulamentele lor de organizare.

— **Ministerul Instrucțiunii** a hotărât, să nu se acorde concedii membrilor corpului didactic primar, decât numai în cazuri de boală bine motivată și pentru cazuri de forță majoră. Cererile pentru concedii de boală se vor adresa la revizoratele școlare și vor trebui să fie însoțite de certificate medicale liberate de medici oficiali.

— **Școlile normale la cari va funcționa clasa 8-a.** Ministerul Instrucțiunii a dispus, ca la următoarele școli normale, în anul școlar 1935-36 să funcționeze și clasa 8-a: Băieți: Buzău, București, Câmpulung, Craiova, Tg.-Jiu, Târgoviște, R.-Vâlcii, Bârlad, Focșani, Iași, Galați, Piatra-Neamț, Șendricani, Cet.-Albă, Chișinău, Cernăuți, Arad, Cristur, Cluj, Năsăud, Deva, Oradea, Tg.-Mureș, Timișoara și Blaj (confesională). — Fete: București (Elena Doamna și

Educatoare), Bacău, Brăila, Botoșani, Cernăuți, Chișinău (nr. 1 și 2), Cluj, Craiova, Iași (normala de fete și cea de conducăt.), Măgurele-Ilfov, P. Neamț, Predeal, Sf.-Gheorghe (conducătoare), Beiuș, Ploești, Chișinău (conduc.), T. Măgurele, Pitești, Șimleu (conduc.), Blaj și Sibiu. Toate celelalte școli normale de băieți și fete vor funcționa fără clasa 8-a.

— **Ministerul Instrucțiunii** a luat dispoziția, ca la școlile primare, unde nu sunt săli de clasă suficiente, cursurile să se facă pe jumătate de zi. Aceste cursuri se vor face în mod alternativ, săptămânal, astfel ca seriile de elevi să nu urmeze numai dimineața sau numai după amiază.

— **Examenul psihologic al școlărilor.** Laboratorul de psihologie experimentală al universității din București, (str. Edgar Quinet), condus de d. prof. C. Rădulescu Motru, poate pune la dispoziția directorilor de școli, primare și secundare, civile și militare, de băieți și fete, precum și corpului didactic interesat, teste psihologice etalonate pentru diagnosticarea personalității, pentru completarea obiectivă, rapidă și icfină a fișelor individuale și pentru orientarea profesională corectă a școlărilor, la anumite vârste. Numai prin metode științifice se pot depista aceia care într'adevăr sunt capabili și trebuie să urmeze o anumită școală

și numai așa profesorul se poate pune la adăpost de mari răspunderi.

— **La propunerea d. Dr. Codner.** Propunerea d. Dr. Codner, referitor la importanța unei biblioteci pe județ, înființată de către corpul didactic primar, este desigur o idee sănătoasă. Este o idee care a preocupat de multe ori diferite cercuri învățătorești. Pentru tagma noastră, holărit nu poate fi o idee platonică, cu toate că nu este un lucru atât de ușor. Las toate inconvenientele și celelalte să fie discutate de alții. În rândurile de față țin să constat altceva.

Citind titlul propunerii d. Dr. Codner în „Școala Noastră” No. 6 1935, dela prima vedere am crezut că e vorba de ceva igienă, de ceva care să intereseze starea lamentabilă a satelor din punct de vedere sanitar. Dar părerea mea din nefericire m'a înșelat. A fost vorba de literatură, de bibliotecă, de romanticism. „Românul e născut poet” și când e bolnav, își introduce usturoi în urechi.

Statisticile publicate de Ministerul Sănătății „Buletinul demografic”, oglindesc mizeria fizică, starea igienică și carența organică a poporului nostru. Astfel aflăm că în anul 1933, au fost identificați în toată țara 172.138 cazuri de sifilis. În 1934, 220.845 cazuri. Prin urmare mai mult ca în anul precedent.

Cu ocazia vizitei medicale ce s'a făcut, la recrutarea ti-

nerilor premilitari, am rămas consternat văzând tineri de 18 ani cu diferite boli venerice. Și credeți că s'a luat ceva măsuri? Nici una. Iată dar de ce am fost izbit de contrarul celor expuse în articolul mai sus amintit.

Dacă strămoșii noștri, preconizau „Intr'un corp sănătos o minte sănătoasă” noi nepoții suntem departe de așa ceva. Să constate cineva că înv. nu citesc cu sate întregi împăianjenite de tot felul de boli? Să se ocupe cineva de bibliotecă când punctul de vedere igienic lasă de dorit. Iată ce nu se admite. Iată ce nu poate să-i permită unui d. Dr. fiind, înființări de biblioteci. Știm că d. medici de circumscripții luptă cu tot felul de greutăți. Statul nu achită deplasările la timp. Totuși când se deplasează, ar trebui să profite de ocazie nu să se marginească numai la o privire generală a clasei ci un control minuțios. Câți colegi nu se plâng că se iscălește condica pe câteva luni în urmă. Vizită medicală a școlărilor? O absurditate. Atunci ne întrebăm — cu drept — care este menirea medicilor de circumscripție? Este pentru școlari sau și pentru tot satul?

Cred că sunt în asentimentul tuturor colegilor când afirm că inspecțiile medicale sunt o bătaie de joc, o anomalie.

Am discutat cu mulți colegi chestiunea aceasta și-am rămas numai cu speranța că lucrurile se vor îndrepta. Să se sesizeze organele sanitare superioare? Poate mulți au încercat, fără rezultat însă.

Cu sistemul de până acum nu se rezolvă problema sănătății publice. Conferințele nu sunt bune de nimic, ne trebuiesc lucruri practice.

Deocamdată numai atât.

L. Cosma.

— **Procesele-verbale de inspecții școlare.** În vederea completării Statelor personale cu toate datele necesare s'au luat dispoziții ca toți învățătorii să înainteze în termen de 15 zile, Revizoratului școlar, în câte 3 exemplare copiile tuturor proceselor verbale de inspecțiile avute în ultimii 3 ani școlari.

Procesele verbale se vor cuprinde în ordine cronologică în borderouri, formându-se astfel 3 dosare. Pe borderourii se va indica data inspecției; numele organului de control și calificativul (nota) inspecției.

Borderourile astfel întocmite se vor înainta prin direcțiunile școlare care vor legaliza copiile.

Revizoratul va reține un borderou cu copiile anexate, iar celelalte două le va înainta Serviciului local de învățământ.

PAGINA BĂNCII.Banca Populară „Invățătorul Sălăjan“ Zălau**Situație de Cassă**

încheiată pe ziua de 5 Octomvrie 1935

Incasări : dela Rp. Nr. 1—650 incl. Plăți bon. Nr. 1—488 inclusiv

Nr. ord.	Denumirea conturilor	Sume		Nr. ord.	Denumirea conturilor	Sume	
		Lei				Lei	
1	Sold dela bilanț —	42918		1	Capital social —		7000
2	Asociați Cap. Soc.	258711		2	Depuneri spre fruct.		124863
3	Taxă de înscriere	2100		3	Imprumuturi —	2512705	
4	Depuneri spre fruct.	401496		4	Dobânzi la Dep. —		314
5	Imprumuturi —	1837088		5	Mobilier — —		3000
6	Dobânzi și beneficii	136207		6	Salariu — — —		46500
7	Imprimare — —	2275		7	Cheltueli generale		226
8	Cheltueli de adm.	40610		8	Dividend cap. soc.		15889
9	Cotizații Soc. de aj.	299035		9	Imprimare — —		2203
10	Taxă de înscr. Soc.	2100		10	Primă de Muncă		13100
1	Diversi cred. man.	6738		1	Diversi creditori —		840
				2	Cotizații Soc. de aj.		233371
				3	Fond restant cot. memb. decedați.		1425
				4	Diurne și cheltueli de transport —		17200
				5	Risturnă membrilor		5945
					Totalul plăților		2984581
					Sold la 5—X-1935		44697
Totalul încasărilor		3029278		Total :			3029278

Se certifică de noi exactitatea prezentei situații de cassă.

Director,
D. Mărgineanu.Cassier,
P. Popescu.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 5418—1935. — **Achitarea salariilor pe luna Septembrie 1935.** În conformitate cu dispozițiunile art. 136 din Lege, salarizarea învățătorilor pe luna Septembrie 1935, se va face exclusiv numai pentru zilele servite efectiv dela 1—30. În consecință directorul fiecărei școale se va prezenta la ridicarea salariului cu un proces verbal semnat de Președintele Comitetului școlar și directorul școalei din care să rezulte serviciul efectiv prestat de fiecare învățător în aceasta lună, urmând ca pentru zilele absente să li se rețină salariul de către Șeful Circ. de salarizare care va preda sumele respective într'un borderou în 2 exemplare Revizoratului școlar, concomitent cu restituirea statelor de plată. Șefii Circ. de salarizare va executa întocmai dispozițiunile prezentului ordin, iar după achitarea salariilor se va prezenta personal în biroul Rev. școl. cu statul de plată semnat de cei în drept și procesele verbale respective formate într'un dosar șnuruț și sigilat. Învățătorii aflați în concediu vor putea ridica salariul numai dacă prezintă la plată ordinul de aprobare a concediului, toate celelalte cazuri litigioase se vor aprecia numai de Rev. școlar. Salariul pe zilele absente se calculează astfel: Salariul inițial (suma de plată): 30 x cu zilele absente. De executarea întocmai a prezentului ordin, rămân responsabili D-nii Directori școlari și D-nii șefi ai circunscripțiilor de salarizare.

No. 5558—1935. — **Congresul »Agrului« la Carei.** Aducem la cunoștința tuturor învățătorilor de Stat din cuprinsul acestui județ, că în 26 Oct. a. c. se va ține în Carei Congresul general al Agrului. În consecință învățătorii din plasele Carei, Valea lui Mihai și Tășnad, vor lua parte împreună cu adulții și eventual cu corurile co condue; pentru învă. din restul județului participarea este facultativă. Credem că învățătorimea română dela granița de N. V. a țării va înțelege scopul măreț al acestui congres și va fi și de aceasta dată la datorie.

No. 4829—1935. — **Lucrarea „Individualizarea învățământului și model de fișe individuală“, pentru candidații la examenul de gr. II.** Comunicăm în copie ord. No. 9.908—1935 al Onor. Inspectorat școlar Oradea spre știre și conformare pentru cei interesați. „Avem onoarea a Vă face cunoscut că Ministerul prin ord. No. 129701—1935, în conformitate cu art. 119 din legea învă. primar, recomandă învățătorilor cari se vor prezenta la examenul de înaintare la gradul II, în

sesiunea Martie 1936 pentru studiere și interpretare la proba orală, lucrarea D-lui Iosif Gabrea „Individualizarea învățământului și model de fișă individuală“. Veți binevoi a comunica celor în drept spre a se aduce la cunoștință tuturor învățătorilor din regiunea Dvs. înscriși la acest examen. Inspector șef T. Vâjdea. Șeful serviciului, Petru Nișescu“. În legătură cu aceasta, aduceam la cunoștință candidaților la acest examen, cari nu au până în prezent aceasta lucrare, să se adreseze Revizoratului școlar printr'un raport, spre a interveni direct la autor pentru trimiterea numărului de exemplare necesare. Ultim termen 15 Oct. 1935.

No. 4836—1935. — **Învățământul alternativ.** Comunicăm în copie ordinul No. 151130 1935, al Onor. Minister spre știre și conformare pentru cei interesați. „Ministerul este informat că, o parte din membrii Corpului didactic primar, spre a-și putea satisface și unele interese personale au funcționat numai dimineața, sau numai după amiază, în tot timpul unui an școlar. Cum acest fel de funcționare este dăunător, atât din punct de vedere pedagogic, cât și din punct de vedere igienic, Ministerul hotărăște ca, în școlile unde lipsa de săli de clasă impune învățământ pe jumătăți de zi, învățătorii să funcționeze alternativ săptămânal. (Cei cari țin cursuri dimineața o săptămână, vor trece după amiază în săptămâna următoare). Veți veghea la stricta îndeplinire a acestei dispozițiuni raportând pe cei ce vor contraveni p. Ministru, Al. Voinescu. p. Director general, F. Teodorescu“. În legătură cu aceasta învifăm direcțiunile școlilor respective a raporta numele învățătorilor și clasele la cari se face învățământ alternativ. Durata cursurilor zilnice la clasele respective va fi 8—12 și 13—18,

No. 5290—1935. — **Îndreptarea și lărgirea străzilor comunale,** Comunicăm în copie adresa No. 18.257—1935 a Onor. Prefecturi județene, cu invitațiunea către toți membrii Corpului didactic din cuprinsul acestui județ, de a da concursul solicitat de către organele administrative. „Avem onoare a Vă trimite aici anexat un exemplar din ordonanța noastră No. 1. referitor la îndreptarea și lărgirea străzilor comunale cu rugămintea să binevoiți a îndruma pe D-nii învățători să ia parte la întrunirile ce se vor ține în ziua de 29 Septembrie de locuitorii, în vederea stabilirii modalităților de executare a acestei, îndemnând cu sfatul lor populația să-și dea cuvenită contribuție pentru realizarea acestui plan din ridicare și înfrumosețarea a comunelor noastre românești. Apreciind marele rol al învățătorimei în viața satelor precum și prețiosul concurs ce ne-a dat la împlinirea altor îmbunătățiri în comună, avem deplină încredere că la îndemnul Dvs. ne va acorda și de data aceasta fără nici o preocupare tot sprijinul de care este capabilă, Zălau, la 19 Septembrie 1935. Prefect, Dr. M. Gurzău. Șeful serviciului, Dr. Sami.

No. 5291—1935. — **Amenajarea pepinierelor comunale.** Comunicăm în copie adresa No. 17876 —1935, a Onor. Prefecturii Județone spre știre și strictă conformare. „Apropiindu-se termenul până la care toate pepinierele comunale plătuite trebuie să fie complet amenajate, în afară de însemănțare și aflându-se deja în perioada când trebuie culeasă sămânța de pomi sălbatici necesară la însemănțarea lor, Vă remitem dispozițiunile ordinului nostru No. 9793 din 15 Iunie a. c. Către Prinpretori ce vi s'a comunicat și Dvs. în copie cu adresa eu acelaș număr, rugându-Vă să binevoiți a da cuvenitele instrucțiuni Dlor învățători să ne dea tot concursul lor la culegerea semințelor așa după cum V'am și cerut cu adresa noastră No. 12676 din 27 Iunie a. c. Credem că față de interesul ce noi întotdeauna l'am arătat școalei, învățătorii nu vor pregeta să-și arate recunoștința lor, acordându-ne sprijinul ce le cerem, mai ales că fără binevoitorul lor concurs, acțiunea întreprinsă de noi pentru ridicarea bunei stări a populației dela sate n'ar da rezultatele urmărite, procurarea seminței necesare pentru pepinierele comunale din întreg județul reclamând cheltuelile prea mari față de fondurile bugetare ce ne stau la dispoziție în acest scop. Deaceea Vă rugăm a îndruma fără întârziere direcțiunile tuturor școalelor primare din județ ca sub conducerea Dlor învățători să înceapă depe acum culegerea cu copiii de școală a cât mai multă sămânță de meri și peri sălbatici precum și pruni bistrițe și goron chiar și peste trebuințele lor locale, urmând ca prisosul să fie distribuit apoi pe seama comunelor unde aceste, semințe nu s'ar găsi, pentrucă în felul acesta să poată lua ființă pepinierele proiectate absolut în toate comunele din județ. Culegerea și selecționarea semințelor precum și însămânțarea se vor face după indicațiunile agronomilor ce se află de prezent prin județ în vederea organizării acestor pepiniere precum și a oamenilor ce au participat aproape din fiecare comună la cursurile de altoit ținute la centrele de plasă în luna August, unde pe lângă meșteșugul altoitului au fost instruiți și cu privire la operațiunile de mai sus. De măsurile luate Vă rugăm să binevoiți a-ne aviza prin comunicarea unei copii depe ordinul dat în aceasta privință. Zălau, la 19 Septemvrie 1935. Prefect, Dr. M. Curzău. Șeful serviciului, Dr. Sami.

No. 4786—1935. — **Școlarizarea elevilor aparținători Centrului pentru Ocrotirea copiilor Cluj.** Comunicăm în copie adresa Nr. 4168—1935 a Centrului pentru ocrotirea copiilor din Cluj, spre știre și conformare pentru, cei interesați. „Intimpinând centru nostru multe greutăți cu școlarizarea copiilor ocrotiți ai Statului, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a da ordine Direcțiunilor școlare aparținătoare celui Revizorat ca să binevoiască a trimite Centrului nostru imediat la începutul anului școlar un tablou despre cărțile și rechizitele școlare necesare

copiilor aparținători centrului nostru binevoind a menționa totodată numele autorului, numele copilului care are nevoie de cărți precum și clasa în care urmează. Totodată avem onoare a Vă ruga să binevoiți a dispune ca copiii ocrotiți de Stat să li-se dea mai multă atențiune în ce privește școlarizarea și frecvența cursurilor școlare, obligând pe D-nii învățători ca să pretindă crescătorilor trimiterea regulată a copiilor la școală, în cazul contrar să, li-se aplice regulamentul învățământului primar căci la din contră suntem în imposibilitate ca să facem ca copii orfani să-și isprăvească cele 4 clase primare reclamate de angajarea la ucenicie pentru câștigarea unei meserii, deci a unei existențe cerute. Medic primar director docent, Indescifrabil. Administra-toare, Indescifrabil.

Tuturor Direcțiunilor școlilor primare de Stat și școlilor de copii mici de Stat din județul Sălaj

No. 5519—1935.

Comunicarea frecvenții elevilor

Binevoiți a cunoaște, că pentru acest an școlar frecvența lunară a elevilor se va raporta în felul următor:

Domnule Revizor,

Avem onoare a Vă înainta mai jos tabloul sinoptic de frecvența elevilor dela această școală pe luna..... 1935.

Numărul posturilor	Numele și prenumele învățătorilor	Zilele absen- tate dela curs. de către mem- brii corp. did.	Elevi recenzati	Elevi înscrși	Elevi frecvenți	Cursul de adulti		Obser- vațiuni
						Înscrși	Frec- venți	
I.				90	80	25	19	
II.				100	78			
Total:			215	190	158	25	19	

Pentru calculare a mediei lunare se va trece zilnic în registru de prezență numărul elevilor prezenți, iar la sfârșitul luni se vor totaliza și împărți cu numărul zilelor de curs.

Se atrage atențiunea Dlor directori școlari, că sunt direct răspunzători de complectarea rubricii „Zilele absente de la cursuri de către membrii corp. did.". În această rubrică se va trece orice absență mai mare de 2 minute dela lecții.

No. 6000—1935. — **Activitatea Cercurilor Culturale.**
Onor. Minister al Instrucțiunii luând dispoziții pentru începerea activității cercurilor culturale deodată cu începerea cursurilor, aducem la cunoștința tuturor membrilor corpului didactic primar din județ că împărțirea cercurilor rămâne aceeași ca și în anul trecut (publicată în Șc. N. No. 10—1934 pag. 441). Pentru luna Octombrie se fixează programul astfel: a) Ședințe intime. 1. Lecție practică: Obiectul: Exerciții de intuiție cl. II. Subiectul: „Grădina școlară toamna“. 2. Critica lecției. 3. Conferință: „Cooperativele școlare“. b) Ședințe publice. Programe cu elevii. Conferință: „Îmbunătățirea frecvenței și înființarea cantinelor școlare“. Ședințele se vor ține în comunele de reședință a dlor președinți, la 27 Octombrie a. c. În numărul viitor se va publica întreg programul dela Noembrie.

Revizor școlar,
I. ILEA.

A P E L

Subsemnatul voind să fac diferite vase de flori (ghiveciuri — sporind arta națională și pe acest teren, — cu diferite sculptuai în relief pe ele, rog pe fiecare membru al corpului didactic, să-mi trimită, în termen de 2 luni, cel puțin 3 schițe de desemn pentru ghiveciul, care ar dori să-l aibă. Desemnul poate fi cât de simplu, pentru că pe mine mai mult ideea mă interesează. Până în prezent am făcut 50 de planuri, dar ași dori să am 500.

Acei colegi, al căror plan va fi bun, vor primi gratis vaza de flori, care va fi arsă de 2 ori și din care nu va curge apa.

Rog totodată pe toți colegii, cari au luat parte la lucrul de mână (modelaj) în vara aceasta, la Zălau, ca în timpul dela 1 Octombrie până la 1 Decembrie a. c. necondiționat să se prezinte pentru a-și ridica figurile făcute de dânsii.

Cred, că nu se va găsi nici un coleg, care să nu-și ridice lucrările în termenul fixat. Printr'o scrisoare dată de colegii respectivi, oricine poate ridica obiectele.

Zălau, la 25 Septembrie 1935.

Cu stimă:

AVRAM IANCU, dir. inv., sculptor
Str. Vasile Alexandri No. 33.

Redactor responsabil: D. Mărgineanu.